

Beteckning: Rel D ht 2006:1

Institutionen för humaniora och samhällsvetenskap

Tsunamikatastrofen

Hjälpinsatser, massmedia och ”vanligt folks” tankar

Anna Eriksson
December 2006

D-uppsats, 10 poäng
Religionsvetenskap

Religionsvetenskap D
Handledare: Olov Dahlin

Innehållsförteckning	2
1. Inledning	3
1.1 Syfte	3
1.2 Frågeställningar	3
1.3 Metod och Material	4
1.4 Fenomenologi	6
1.5 Disposition.	7
2. Redovisning	7
2.1 Tsunamin	7
2.2 Katastrofkommissionen	8
2.3 Biståndsverksamhet	8
2.4 Media och tsunamin	9
2.5 Psykiska trauma och livsfrågor	10
3. Biståndsorganisationerna	11
3.1 Action by Churches Together	11
3.2 Code of Conduct	12
3.3 Röda Korset	13-15
3.4 Svenska Kyrkan	16-17
3.5 Lutherhjälpen	18-19
3.6 Livets Ord	20-21
3.7 Pmu Interlife	22-23
3.8 Stiftelsen Thailands Övärld	24-25
4. Enkätundersökning	26-30
5. Medias roll	31-33
6. Analys och diskussion	34-38
7. Sammanfattning och slutsatser	39
8. Källförteckning och litteraturförteckning	40-42
9. Appendix	43-74

1. Inledning

Mitt val av uppsatsämne föll valet på tsunamikatastrofen julen 2004, bl.a. eftersom det kändes som ett högaktuellt ämne, med alla böcker och rapporter som kommit. Samtidig väckte naturkatastrofen så många frågor inom mig. Det var både existentiella och andra frågor. En annan sak som jag vill belysa med uppsatsen är att mediabilden i Sverige av katastrofen kändes snedvriden, eftersom det mesta kretsade kring de drabbade svenskarna i Thailand. De påträngande journalisterna på Arlanda som kastade sig på svårt chockade människor bara för att få en intervju, är ett minne från katastrofen. Jag var också nyfiken på vilka tankar tsunamikatastrofen väckte hos ”vanligt folk”. Med detta menar jag människor som inte varit involverade i katastrofen vare sig genom hjälporganisationer eller genom massmedia. Jag har gjort en enkätundersökning bland två grupper: studerande utan barn och icke-studerande med barn.

1.1 Syfte

Syftet med uppsatsen är att:

- ge en bild av de hjälpinsatser som gjordes av några biståndsorganisationer i samband med tsunamin
- ge en bild av vad en grupp vanliga människor idag tänker om det som hände under och efter tsunamin
- ge en bild av hur svensk massmedia speglade katastrofen
- diskutera de existentiella frågor som katastrofen väckt och hur de kommit till uttryck inom hjälporganisationerna, i massmedia och hos ”vanligt folk”.

1.2 Frågeställningar

De frågor jag valt att arbeta med är:

1. Hur såg hjälpinsatserna ut vid och efter tsunamikatastrofen?
2. Vilken innebörd har tsunamikatastrofen haft för den vanliga människan? Vad tänker man idag om det som hände?
3. Vilken roll hade svensk media i samband med och efter tsunamin?
4. Vilka existentiella frågor är det som väckts genom tsunamin och hur har man handskats med dem?

1.3 Metod och Material

Min grundtanke med uppsatsen var att titta på hur ett antal organisationer arbetade under tsunamikatastrofen, samt intervjua ett antal personer från varje organisation som varit involverade i tsunamikatastrofen. Av totalt 15 organisationer så fick jag 10 avslag och endast fem organisationer var villiga att hjälpa mig. Därför var jag tvungen att utöka mitt material. Utöver de fem organisationer som var villig att hjälpa mig, gjorde jag en enkätundersökning. Jag gjorde dessutom ett nedslag i den svenska mediafloran. Uppsatsen har på detta sätt kommit att bestå av flera olika material.

Jag har använt mig av litteratur, både primär- och sekundärlitteratur. Jag har gjort några intervjuer och därutöver en enkät. Det material jag använt för att kunna ge en översikt bild av hur hjälpinsatserna sett ut, utgörs dels av litteratur och dels intervjuer jag gjort med några personer inom vissa hjälporganisationer. Materialet som använts för att visa vad ”vanligt folk” tänker om katastrofen utgörs av de enkäter som besvarats.

För att titta närmare på medias rapportering har jag valt att göra en arkivundersökning där jag gått igenom tidningarnas arkiv, jag har sedan valt ut tre artiklar från olika månader. Tidningar jag valt är: Svenska Dagbladet, Dagens Nyheter, Aftonbladet, Expressen. Det jag tittat efter när jag letat i tidningarnas arkiv är:

- om svenskarna var överrepresenterade.
- om tidningarna gav liknade bilder av katastrofen.
- om man kan se att tidningarna ”gottade sig” i de drabbades tragedier.

Diskussionen av de existentiella frågor som uppstått till följd av katastrofen bygger både på litteraturstudie, dels på intervju svaren och svaren på enkäterna.

Primärkällor är Charlotta Ölanders bok *Och himlen var oskyldigt blå* och Pigge Werkelins bok *Klockan 10.31 Khao Lak*. Charlotta beskriver i sin bok om händelseförloppet under katastrofen hur hon överlevde för att sedan gå in på det kaos som rådde på plats. I Pigges bok får man dels en inblick i själva katastrofen och dels ger han en bild av sin familj hur det var precis innan den första vågen kom. Senare får man följa hans kamp för att hitta sin döda familj och få dem kremerade. Dessa böcker hjälpte mig att få en bild av hur fruktansvärt det var under och efter flodvågorna dragit fram. Andra primärkällor i uppsatsen är intervjuer och enkätsvar.

I sina böcker *Tsunamin den onödiga tragedin* (2005) och *Naturkatastrofer människans verk?* (1985) har Anders Wijkman beskrivit tsunamin på flera sätt som varit bra att ha med i

uppsatsen. *Lidandets mening*, är en samling essäer om lidandet av olika författare bl.a. Carl-Reinhold Bråkenhielm. Boken beskriver på ett bra sätt lidande ur flera aspekter. *Traumatisk stress och personlig förlust* av Tom Lundin, är ytterligare en bok jag använt. Under katastrofen var det många som både var chockade och som förlorade någon anhörig. Han beskriver på bra sätt de olika faserna man går igenom när man varit med om ett trauma.

Katastrofkommissionens rapport *Sverige och tsunamin* och *Mediernas svarta bok en kriminografi* av Maria-Pia Boëthius är ytterligare exempel på litteratur jag använt.

Mats Ekholms bok *Praktisk intervjuteknik*, tittade jag i för att få råd inför min enkätundersökning. För att sätta mig in i det Svenska biståndet använde jag mig av Enrique Ganuza och Mats Lundahls bok *Är Sveriges Bistånd effektivt?*

Mina intervjuer gick till på följande sätt: Jag hade två uppsättningar med frågor som jag utgick ifrån, men intervjuerna blev halvstrukturerade då intervjupersonerna gjorde utvecklingar. I inledning av varje intervju förklarade jag mitt syfte samt frågade om de ville vara anonyma eller om jag fick skriva deras namn, samt om jag fick bända samtalet. Intervjun med Stefan Håkansson informationsansvarig och intervjun med Rödakorskonsulent Eva Lingvall och Kalle Sundqvist programansvarig för nationell beredskap på Röda Korset i Gävle skedde på liknade sätt.

Intervjuerna med Ulf Claesson från Svenska Kyrkan och Jan Olov Sandberg från Livets Ord skiljer sig från de övriga genom att jag inte höll mig till mina två frågeställningar. Detta pga. att de började berätta om sina erfarenheter som gjorde att det kändes fel att avbryta med frågorna. Endast ibland avbröt jag för att ställa någon fråga.

Med Pmu Interlife skedde kontakten via telefon samt via mejl, dels med deras biståndssekreterare Maud Andersson, dels med biståndsarbetaren Pelle. Jag ska tillägga att Pelle är ett fingerat namn då han önskade vara anonym.

På Stiftelsen Thailands Övärld skedde kontakten med Andreas Buöen enbart via mejl. Orsaken till det var att Andreas, pga. sitt jobb, inte hade tid att träffa mig.

Enkätundersökningen består av svar från 20 studerande vid Gävle Högskola, samt 20 icke-studerande med barn som finns i min omgivning. Själva enkätundersökningen gick till på följande sätt: Först förklarade jag mitt syfte samt erbjöd mig att gå igenom frågorna för den som ville. Sedan fick de några dagar på sig att besvara frågorna. De studerande

kunde lämna enkäten på biblioteket på högskolan, de icke studerande kunde lägga svaren i min brevlåda.

1.4. Fenomenologi

Jag vill här kort redovisa mitt förhållningssätt till den filosofiska inriktningen inom fenomenologin och hur jag använt mig av denna. Jag har gått in med stort engagemang för att skapa en äkta förståelse när det gäller hur de olika organisationerna organiserade sitt hjälparbete under katastrofen. Jag har med stor respekt tagit del av deras berättelser i de intervjuer jag gjort och min strävan har varit att ställa mina egna tankar åt sidan. Men vid några tillfällen vid intervjuerna har det varit svårt att inte bli berörd, speciellt när intervjupersonen berättat om starka minnen från katastrofen. Dessa minnen har ökat min förståelse för vilket trauma katastrofen var för många människor. Men mitt mål har dock varit att vara så objektiv det bara går.

Ett utmärkande drag för fenomenologin är att man har uppmärksammat relationen mellan forskaren och forskningsobjektet. Man har prövat att komma fram med en form av metod, för hur forskaren skall förhålla sig till det fenomen som hon eller han undersöker, detsamma gäller hermeneutiken som den är besläktad med. Forskaren måste vara medveten om att hon eller han bär på förutfattade meningar om forskningsobjektet. Det man strävar efter är att man vill beskriva objektet eller fenomenet som det verkligen är, i sitt väsen.

För forskaren är det av yttersta vikt att man håller tillbaka den förförståelse man har, det här kallas inom fenomenologin för *bracketing* eller *epoché*. Vad man vill undvika är det som kallas för reduktionism, dvs. man vill ta hänsyn till fenomenets alla aspekter och komponenter och inte förminska det eller reducera det till t ex. enbart en viss funktion.¹

¹ Utifrån mina seminarieanteckningar från Jari Ristiniemi 2/3-06 föreläsning.

1.5 Disposition

Efter de inledande delarna av uppsatsen, kommer redovisningsdelen. Först redogör jag lite fakta om tsunamin för att sedan kort sammanfatta katastrofkommissionens rapport. Därefter tar jag kort upp vad biståndverksamhet egentligen är för att sedan gå in på medias roll i samband med tsunamin, samt avslutningsvis något om psykiska trauma och livsfrågor. Därefter redovisar jag biståndsorganisationerna med en kort beskrivning av Action by Churches Together (ACT) samt Code of Conduct. Därpå går jag in på biståndsorganisationerna med en kort bakgrundsbeskrivning av de olika organisationernas historia och framväxt. Denna presentation bygger på både primär- och sekundärmaterial, det vill säga intervjuer jag gjort och den litteratur jag använt. Därefter följer enkätundersökningen med en redovisning av svaren jag fått. Sedan redovisar jag det nedslag i mediafloran som jag gjort. Mot slutet analyserar jag materialet och för en diskussion. Avslutningsvis sammanfattningar jag uppsatsen och ger några slutsatser. Därefter finns källförteckningen och allra sist i uppsatsen ett appendix med de frågor jag ställt till organisationerna, de fullständiga intervju svaren, samt en sammanställning av de enkätsvar jag fått.

2. Redovisning.

Klockan 01.59 svensk tid inträffade en jordbävning i indiska oceanen, den mätte 9.15 på Richterskalan. Jordbävningen orsakade en tsunamivåg som var ca 10 meter hög.

Tsunamin drabbade 12 länder varav Aceh i Indonesien blev värst drabbat. Totalt dog ca 179 237 personer och antalet saknade var 37 604. 104 länder förlorade medborgare. Av de Europeiska länderna drabbades Tyskland väst med ca 535 döda Sverige kom på andra plats med 525 döda. Tsunamin är den största naturkatastrofen genom modern tid.²

2.1 Tsunamin

Anders Wijkman skrev en bok om naturkatastrofer för 20 år sedan. Där beskriver han att det allra flesta tsunami består av en rad serier av vågor. Vilka utlöstes av vertikala förskjutningar på eller under havsbotten.³

Wijkman menade i sin bok att tsunami är relativt sällsynta företeelser i vart fall om man jämför med andra naturkatastrof typer. Wijkman säger i sin bok att enligt Tony Waltham tas

² http://www.swedenabroad.com/pages/general_45964.asp

³ Wijkman Anders 1985 s.76

det i regel för liten hänsyn till risken för tsunami när man bygger i kustområdena kring Stilla Havet. Tony menar att förstörelsen av korallrev och dyner efter kusterna samt avverkning av skogar ökar sårbarheten för många byar som tidigare kunnat skydda sig i naturen.⁴

I sin senare bok om tsunamin skriver Wijkman att när det sker en katastrof gäller det att snabbt bygga upp en organisation och struktur för att snabbt och effektivt komma igång med hjälpinsatser, så att lidandet minimeras. Wijkman menar att mycket kan göras för att förbättra samordning och koordinering. Han menar också att det finns allt för mycket "hjälp chauvinism" i det internationella katastrofarbetet, det vill säga att det viktiga är att visa att det egna landets eller den egna frivilliga organisationen hjälpsändning är först på plats. De organisationer som redan är etablerade i landet har stor fördel eftersom den lokala organisationen kan vara snabbt på plats.⁵ Röda Korset är ett exempel på organisation som snabbt på plats tack vare att de redan är etablerad i landet. Efter tsunamikatastrofen har hjälparbetet skett från många olika organisationer allt från de stora som Röda Korset, Unicef, till små stiftelser som Thailands övärld. De organisationer som jag tagit upp är seriösa organisationer som inte kränkte eller lurade lokalbefolkningen eller spelade på folks givmildhet efter katastrofen i Sverige. Dessa organisationer tar hänsyn till den kulturella och religiösa kontext som råder i det landet utan att kräva att folk ska byta religion. Men man bör komma ihåg att det fanns oseriösa organisationer som verkade efter katastrofen. De oseriösa som exempelvis vissa amerikanska frikyrkor som krävde att lokalbefolkningen skulle byta religion för att få hjälp.

2.2 Vad säger Katastrofkommissionens rapport om tsunamikatastrofen?

Rapporten visar att det fanns stora brister, till exempel bristande kommunikation mellan olika organ. Men i den akuta fasen var det svårt att få en riktig bild över det som inträffat. Det tog ett tag innan det fanns en någorlunda fungerande organisation. Annars handlar katastrofrapporten mycket om ansvar. För att ge ett exempel ur katastrofrapporten: Templen i Thailand hade många funktioner under katastrofen dels uppsamlingsplats för omkomna dels samlingsplats för överlevande där drabbade kunde få mat, dryck och logi. Vid templen kunde anhöriga få stöd av volontärer. En Röda Kors kvinna från första insatsstyrkan ändrade på

⁴ Wijkman Anders 1985 s.78

⁵ Wijkman Anders 2005 s.30

rutinerna vid templen tillsammans med UD efter att hon sett svårt traumatiserade anhöriga som letade bland döda. Restriktioner ändrades efter var dag.⁶

Efter tsunamikatastrofen har UD anställda fått gå en tredagars kurs i krisberedskap där tonvikten ligger på kommunikation och information. Men det är också viktigt att veta vilka andra organisationer som agerar vid katastrofer och kriser. UD:s nya snabbstyrka ska med kort varsel kunna resa ut.⁷ Socialstyrelsen har gjort ett förslag på uppdrag av regeringen att medicinska experter inom sex timmar ska vara beredda att resa ut för att bedöma hjälpbehovet när svenskar drabbas av en katastrof utomland.⁸

2.3 Biståndsverksamhet

Joakim Thelander har gjort en avhandling *Mutor i det godas tjänst*. I sin avhandling tittar han på biståndsverksamheten och den moraliska aspekten att man vill göra gott. Att uppgiften för biståndsorganisationerna går ut på att erbjuda hjälp och stöd, i kontrast till organisationerna drivs den på näringsmässig grund att vara vinstgivande. Biståndet förmodas vara en handling i det godas tjänst. Hanterandet av frågor som rör korruption kan tänkas vara betydelsefull fråga för de som arbetar med bistånd. När det gäller förhållandet till korruption kan biståndsorganisationerna idag ses som en del av en växande antikorrupsionsrörelse där bekämpandet mot korruption haft större betydelse.⁹ Krisberedskapsmyndighetens studie *Efter flodvågskatastrofen* handlar om svenska folkets åsikter om och förtroende för myndigheter, media och politiker.¹⁰ Katastrofkommissionens rapport *Sverige och tsunamin*, tar upp frågan vem som har ansvaret och vilka skyldigheter och rättigheter vi har, men också hur drabbade människor upplevde situationen där nere och kontakten med myndigheter .

2.4 Medierna och tsunamin

Medierna, framför allt TV, tidningar och radio beskriver sig själva som speglar av verkligheten, granskare av makten, budbärare och förmedlare av nyheter. Men i själva verket har medierna en egen makt, den ekonomiska, den lagstiftande och den dömande makten.¹¹ Mediernas innehåll bestäms av tre aktörer, dels inom media, dels utanför media och mediernas publik. Det är samspelet mellan dessa tre som skapar utbudet i medierna

⁶ Katastrof rapporten 2005 s.405-.406

⁷ <http://www.srv.se>

⁸ <http://svd.se>

⁹ Thelander Joakim 2006 s.13

¹⁰ Katastrofkommissionens rapport 2005

¹¹ Boëthius Maria-Pia 2002.s.11

ett utbud som i sin tur påverkar publiken och andra maktaktörer men också mediaaktören själv, säger Kent Asp i sitt kapitel i boken *Medierna i samhället*.¹² Mediernas roll i katastrofers akuta fas är att informera snarare än att granska. En självklar del av katastrofrapportering är att skildra de människor som drabbats och de som överlevt. Men att ha blivit fotograferad eller filmad av Tv och exponerad i chocktillstånd för en stor publik kan dock vara skadligt för överlevandes framtida rehabilitering. Det finns exempel på att TV inslag och artiklar använts för att stanna kvar i sorgen, en slags fixering som gör det svårt att gå vidare. En närgående bevakning av trauma är inte alltid till ondo, i vissa fall kan det hjälpa enskilda individers sorgarbete.¹³ Under tsunamikatastrofen hade media olika roller: dels att informera, dels var media ett sätt att nå ut med budskap. Någon som använde media var Pigge Werkelin. Han talade många gånger med media för att nå ut med sitt budskap. Charlotta Ölander skriver i sin bok att journalisterna kunde ge henne sann information, samtidigt som hon kunde beskriva situationen.¹⁴

2.5 Psykiska trauman och livsfrågor

Tom Lundin beskriver i sin bok hur trauma påverkar. Under katastrofen är det viktigt med regelbunden återkommande generell information, men även gruppvis till olika direkt eller indirekt drabbade grupper, inte minst för att minska förvirring och kanske förebygga panikreaktioner.¹⁵

- *Objektsförlust* är när någon eller något som man älskar eller är beroende av försvinner det kan vara en nära anhörig eller vän. Kan också vara egendom.
- *Autonomiförlust* handlar mer om tillfälliga eller bestående förluster som rör ens självständighet
- *Yttre katastrofer* att på nära håll uppleva en katastrof innebär ett hot och ett trauma.¹⁶

Även i boken *Lidandets mening* beskrivs sorg och livsfrågor på ett bra och enkelt sätt. Under katastrofen var det många som miste någon och det väcktes många livsfrågor, både bland de som drabbades av katastrofen och hos oss som inte drabbades.

I sitt kapitel skriver Kjell Kallenberg följande:

¹² Asp Kent. 1999. s.16

¹³ Räddningsverkets rapport 2002 s.18-19

¹⁴ Ölander Charlotta 2005.s.99

¹⁵ Lundin Tom 1992 s.6

¹⁶ Lundin Tom 1992 s.17

[S]org är allmänmännisklig livserfarenhet. Den drabbar oss vid förlust av något eller någon som betyder mycket för oss. Det kan vara minnen från somrar som flytt som väcker känslor av vemod och saknad eller uppbrott från miljö man inte mera kan återvända till. Men mest av allt sörjer vi förlust av människor som stått oss nära. Att sörja har liknats vid att utföra ett arbete.

Kallenberg skriver också att vårt förhållande till döden starkt förändrats. I det förutsägbaras ordnade värld finns ingen plats för kaos. I den stora samhällsomdaningen har döden både privatiserats och institutionaliserats. Med den förändringen, när tekniken har kontroll över snart sagt både livet och döden, påverkas vår uppfattning vad som är önskvärt. Ändå är döden som realitet en del av livet.¹⁷

I boken skriver Bråkenhielm, att livsfrågor är väsentliga frågor. Det inte är sällan frågor som förföljer oss genom livets olika skeden. De har oftast formen *varför?*¹⁸ *Varför finns det så mycket lidande i världen?* Detta är en av de mest brännande livsfrågorna. De flesta människor skulle nog anse den tillhöra en av de viktigaste frågorna i livet.¹⁹

3. Biståndsorganisationerna

Nedan följer en redovisning av arbetet som skedde inom de olika biståndsorganisationer, som ingår i undersökningen, i samband med och efter flodvågskatastrofen. Först presenteras dock organisationen Action by Churches Together kort, samt etikreglerna i Code of Conduct.

3.1 Action by Churches Together (ACT)

ACT är kyrkornas internationella katastrofsamordning. Den bildades år 1995. ACT består av både protestantiska och ortodoxa kyrkor runt om i världen, och har sitt huvudkontor i Genève i Schweiz. Vid en katastrof samordnar ACT det behov som finns och skickar ut en appell till medlemskyrkorna och deras organisationer. Det praktiska katastrofarbetet utförs av de lokala kyrkorna och enskilda organisationer. Tack vare ACT når hjälpen ut inom 24-48 timmar.²⁰

¹⁷ Kallenberg Kjell 1992 s.138

¹⁸ Kallenberg Kjell 1992 s.202

¹⁹ Kallenberg Kjell 1992 s.204

²⁰ <http://www.act-int.org>

3.2 Code of Conduct

Code of Conduct är etikregler som följs av Röda Korset, Lutherska världsförbundet, Kyrkornas världsråd, ACT m.fl. Etikreglerna är till för att vara ett stöd i katastrofarbetet för organisationerna, så att de värnar om befolkningen i det kris- /katastrofområde de arbetar i. Reglerna går bl.a. ut på att hjälpa är det primära. Det finns tio punkter man följer, till exempel att bistånd inte ska vara en plattform för politik eller religiös propaganda:

Humanitär hjälp som ges till individer, familjer och samhällen ska baseras på deras egna behov. Även om hjälporganisationer naturligtvis har rätt till egna politiska eller religiösa åsikter, ska hjälpen självfallet inte enbart nå fram till människor som delar dessa åsikter. Bistånd ska inte bindas till en viss politisk eller religiös uppfattning.

Vi skall respektera kulturer och sedvänjor:

Vi ska visa respekt för de kulturella mönster och sedvänjor som råder i de länder där vi är verksamma.

Den humanitära principen måste sättas först:

Människor från hela världen har rätt att ge och ta emot humanitär hjälp. Det internationella samfundet har en skyldighet att ställa upp med humanitärt bistånd när det behövs. Därför är det nödvändigt att hjälpen alltid når fram till människor som behöver den. Det främsta motivet för att ge katastrofhjälp är att lindra mänskligt lidande bland nödställda människor som drabbats allra hårdast av en katastrof. Humanitär hjälp varken är eller bör uppfattas som en politisk eller partisk handling. ²¹

²¹<http://www.redcross.se/RKSF/sfdesign.nsf/main?OpenAgent&size=&Layout=ReadSimpleDoc&docid=EC1C39ACC295AA60C1256DD3005A06D1&>

3.3 Röda Korset.

År 1856 vid slaget i Solferino den bevittnade Schweiziske bankiren Henry Dunant ett totalt kaos. Det ledde till att Dunant med frivilliga kvinnor från bygden började organisera hjälpen till tusentals sårade. Han verkade sedan för att fasorna från Solferino inte skulle upprepas. På Dunants initiativ fick han till skott en internationell konferens, i sin hemstad Genève år 1864. Det ledde till att den första Genèvekonventionen antogs, som låg till grund för internationella humanitära insatser.²²

Röda Korsets huvudsyfte är att förhindra och lindra mänskligt lidande vem den än drabbar och var det är sker. Existentiellt sett är vårt syfte är så brett och vårt katastrofarbete likaså därmed inbegriper vi i vår organisation allt lidande runt människan. Våra grundprinciper är humanitetsprincipen och opartiskhetsprincipen som är vägledande. Med andra ord alla människor är för oss lika värda oavsett religion, etniskt tillhörighet, sexuell läggning osv. Vi tar inte ställning till något av detta utan enbart till människors olika utsatthet.²³

För att göra ett bra arbete har Röda Korset etiska regler man följer, som talar om hur man ska agera när man är ute och arbetar (Code of Conduct , se sidan 12). Dessa går i stora drag går ut på att man bl.a. ska visa respekt för det kulturella mönster och sedvänjor som råder där man är och arbetar och att man ska ta tillvara på de resurser som finns på plats dvs. att man köper lokala eller regionala produkter på plats och anställer lokal arbetskraft. Röda korset är uppbyggd på frivilliga som är villiga att göra en insats för sina medmänniskor. När det sker en katastrof som tsunamin skickas en appell till Genève där de samordnar hjälpinsatser vad som behövs, vilken kompetens som behövs i området.²⁴

Intervju med Eva Lingvall och Kalle Sundqvist från Röda korset den 14/3 2006

Kalle har jobbat med bistånd i många år först hos Sida innan han började på Röda korset i början av 80 talet. Nu arbetar han med nationell beredskap i mittregionen.

Kalle berättade att på vardagen efter helgdagarna var han i fullgång och det stod snart klart att han och en kollega skulle åka till Arlanda och bistå med kläder och stöd till dem som anlände hem. Han och kollegan delade på dygnet. Förutom dem fanns ett flertalet frivilliga som hjälpte till att sortera kläder. Först gav de begagnade kläder, sedan fick de nya kläder som

²² <http://www.redcross.se>

²³ Eva Lingvall Röda Korset.

²⁴ <http://www.redcross.se>

olika kedjor donerat. Det fanns ett flertal firmor som på olika sätt gjorde en frivillig insats, några fixade t.ex hemtransporten av de drabbade. De hade ordnat så att hemtransporten skulle ske utan krångel att ingen skulle behöva samåka. Ingen skulle behöva byta transportmedel.

För att kunna ta emot skadade och chockade människor hade Luftfartsverket en hel terminal för att inte de drabbade skulle komma i kontakt med andra resenärer och journalister. Ute på Arlanda samarbetade flera organisationer som Svenska Kyrkan, PBU, Röda Korset, Polisen, Socialtjänsten m.fl. som alla var under ledning av Luftfartsverket ,eftersom det var i deras lokaler man var. Det är alltid den organisationen i vars lokaler man är som har huvudansvaret. Samarbetet mellan organisationerna fungerade utmärkt och hela tiden hölls informationsträffar där alla organisationer fanns representerade för att alla skulle ha samma information. Det var jätteviktigt att alla hade samma information.

För dem som ankom med flyg från de tsunamidrabbade områdena, så som Thailand och Sri Lanka, möte först ett sjukvårdsteam som tog hand om de skadade. Det fanns även en hangar där man kunde operera de värst skadade. De ensamma barnen som anlände fick ett märke på sig, så att alla som jobbade kunde agera därefter. Man var speciellt mån om att ta hand om de ensamma barnen på ett bra sätt. Alla som anlät hem fick kläder och mat. Det fanns dusch möjligheter för dem som behövde det. Det fanns samtalsstöd för de som var i behov av samtalsstöd.

Man hade en sal där man samlade alla anhöriga i bokstavsordning för att få en struktur och lättare kunna ge stöd och information. Man räknade med tio anhöriga på en som anlät hem. Kalle sa att han vid ett flertal tillfällen fick bli avlöst för att folks berättelser rörde honom så mycket. Kalle berättade att alla inte var nöjda med mottagandet på Arlanda. Vissa menade att den hjälpen borde ha funnits på plats i Thailand. Men samtidigt sa han att vissa var i chocktillstånd och bara ville hem och inte riktigt förstod att polisen m.fl. måste få göra sitt jobb, innan de kunde resa hem.

Kalle berättade att de existentiella frågor som kom under arbetet för honom kretsade kring sina egna barn. Tankar om sina barn kom speciellt när han såg ensamma barn som blivit föräldralösa. Andra tankar rörde det goda samarbetet ute på Arlanda, alla verkade veta vad de skulle göra.

Efter sitt arbete på Arlanda fick Kalle gå och prata på Sankt Lukasstiftelsen för att få hjälp att bearbeta sina intryck.

Eva berättade mer om organisationen och om sitt hon arbete under katastrofen, som t.ex. att insamlingsbössorna blev så fort fyllda, att man fick ta fram ryggsäckar för att samla in pengarna i. Hon berättade att ingen bank tog ut någon avgift, vilket de normalt gör. Likaså hade Securitas hämtat de insamlade pengarna utan att ta ut någon avgift. Eva berättade att Konserthuset kontaktat henne för att det ville ge en konsert för att stödja tsunamidrabbade områdena och ge pengarna till Röda Korset. Hur hon sa okej på premissen att det var på Röda Korsets villkor och att hon skulle få prata.

Mot slutet av intervjun berättade båda om att anhörigrupperna avslutades i maj tack vare de signaler som kommit från anhöriga. Många drabbade har skapat ett nytt kontaktnät där man stöttar varandra. Kalle hade hört att flera åkt på resor tillsammans.

Innan vi avslutade intervjun berättade Kalle att Röda Korset fått bra respons från bl.a. UD för sitt sätt att bemöta människor i kris.

Röda Korset har på uppdrag av UD haft en kurs för UD:s personal i krishantering, hur man bemöter människor, i kris

3.4 Svenska kyrkan

Som rikstäckande och lokalt organiserad började Svenska kyrkan ta form på 1100- 1200 talet. Det var då man påbörjade indelningen i stift och församlingar.²⁵

Svenska Kyrkans ställningstagande bygger på teologiska reflektioner och på de erfarenheter kyrkan gjort, i andra länder och i vårt eget land. Samarbete sker i de ekumeniska nätverk som finns. Svenska kyrkans katastrofarbete sker via Lutherhjälpens som i sin tur samarbetar med ACT.²⁶

Svenska Kyrkan följer de etiska reglerna som står i Code of Conduct. (se sidan 12) Svenska Kyrkan kanaliserar sina hjälpinsatser via kyrkor i närområdet och via olika organisationer som t.ex. Lutherhjälpens och Svenska kyrkans mission .

Svenska Kyrkan i utlandet (Skut), som finns i 25 länder och har 120 mötesplatser ute i världen är en viktig del i verksamheten. Meningen är att kyrkan ska vara en mötesplats för människor som befinner sig utanför Sveriges gränser, men också för att stötta människor när de drabbas av en större eller mindre kris.

När tsunamikatastrofen hade inträffat arbetade Svenska Kyrkan på många olika sätt. Dels samlade församlingar in pengar till Lutherhjälpens. Dels hjälpte Svenska Kyrkans representanter och församlingsmedlemmar i det drabbade landet till. Arbetet i det drabbade området skedde i samarbete med den lokala kyrkan och med andra organisationer som Röda korset, Räddningsverket m.fl.

Intervju med Ulf Claesson präst i Sandviken 19/4 2006

Ulf jobbade 2003 i Bangkok. När tsunamin hände hörde de av sig till honom från stiftet. Det blev bestämt att Ulf skulle resa ner, vilket han gjorde med kort varsel.

Ulf var sedan i Bangkok och Phuket två gånger. Vid första besöket kom han ner bara två dagar efter att katastrofen inträffat. Då stannade han i en månad.

I den första fasen rådde det ett totalt kaos där nere. Det första de fick börja med där nere vara att leta efter skandinaver på sjukhusen. Det var ingen lätt uppgift eftersom det fanns ett flertal sjukhus och språksvårigheterna gjorde att det var lätt att missförstå varandra. De fick sätta av

²⁵ http://www.svenskakyrkan.se/om_ar_svk_historia.asp?

²⁶ <http://www.svenskakyrkan.se>

ett antal frivilliga personer som åkte runt och letade efter skandinaver på alla sjukhusen. I Phuket och på de andra turistorternas sjukhus tog de först hand om turisterna medan lokalbefolkningen fick stå på kö. För att lokalbefolkningen skulle kunna få vård evakuerade man turisterna till Bangkok.

I den akuta fasen kretsade hjälparbetet kring frivilliga som på olika sätt försökte hjälpa sina medmänniskor både lokalbefolkning och andra turister. Röda korsets och Svenska kyrkans främsta uppgift var då att stötta dels de drabbade och anhöriga som rest ner.

På frågan om det religiösa mötet svarade Ulf att religionen inte hade någon betydelse. Det primära var att hjälpa. Han menade att den thailändska buddhismen är mer tillåtande än andra buddhistiska former. Det var aldrig några problem att få låna det buddhistiska templens lokaler eller låna deras ugnar vid kremering. Det är till templen lokalbefolkningen vänder sig när de behöver hjälp.

På frågan hur det var andra gången han reste ner svarade Ulf att det var en otroligt stor skillnad att komma ner då, för allt fungerade så mycket bättre. Det mesta kretsade då kring räddningsverket. Nu hade man upprättat ett Generalkonsulat i Phuket som hade huvudansvaret för hjälparbetet.

På frågan om arbetet på plats väckte några existentiella frågor. Svarade Ulf att dessa frågor ligger nära till hands eftersom han är präst, livet och döden ligger nära varandra. Ulf menade att när man är van att möta de existentiella frågorna blir det på ett annat sätt. Han visste att dessa frågor skulle dyka upp, under arbetet på plats och att processen att bearbeta dessa frågor tar lång tid. Ulf sa att man generellt kan säga att existentiella frågor väcks när tillvaron förändras och blir omkullkastat genom ett dödsfall antingen när en anhörig eller vän dött oavsett anledning. Frågor som varför? Vad händer sedan? Ska det vara så här? Tankar om återseendets problematik dyker också upp. Det är också vanligt att man omvärderar sitt liv.

3.5 Lutherhjälpen

Det som vi idag kallar Lutherhjälpen började som en del av Lutherska världsförbundets svenska sektion. I efterkrigstidens Europa var deras uppgift att ge andligt och materiellt stöd. Med tiden vidgades perspektivet. Under Lutherhjälpens första år var verksamheten koncentrerad till Lunds stift. Under femtiotalet växte Lutherhjälpen från en obemärkt kyrklig organisation till en av landets största frivilligrörelser för insamling till biståndsverksamhet.²⁷

Vid en katastrof som tsunamikatastrofen samarbetar Lutherhjälpen med ACT. (Se sidan 11)

När tsunamikatastrofen skedde, åkte först den lokala kyrkan ut och bildade sig en uppfattning. Sedan skickades en appell till Genève där huvudkontoret finns. På huvudkontoret samlade man ihop information från de olika länderna. Därefter gjorde man en sammanställning på vad som behövdes till de olika områdena. När planeringen var färdig skickade man i sin tur ut en begäran till olika samarbetspartners om vad man behövde för kompetens. Lutherhjälpens roll inom nätverket är att ha särskilt ansvar för det psykosociala arbetet, som är en viktig del för att hjälpa människor i en katastrofsituation att få stöd och hjälp att bearbeta sina upplevelser. Men den hjälp som sker på plats är på den lokala kyrkans villkor.

Lutherhjälpen följer Code of Conduct (se sidan 12) Det primära är att hjälpa människor. Man får inte använda biståndet för att omvända människor vare sig religiöst eller politiskt. Man får inte heller skildra människor som offer utan som personliga individer.

När man bedriver kampanjer använder man olika media för att nå ut med sitt budskap. Det kan vara via tidningar, tv reklam eller annonsaffischer.

År 2005 bidrog Lutherhjälpen med 34 av 67 miljoner kronor till stöd för dem som drabbades av tsunamikatastrofen.²⁸

Intervju med Stefan Håkansson informations ansvarig på Lutherhjälpen 13/3 2006.

Stefan reste till Sri Lanka andra veckan i januari 2005 tillsammans med direktorn Christer Åkesson. Det var på ett möte den måndagen som beslutet togs att Christer skulle resa ner och för att ha någon som kunde dokumentera fick Stefan följa med, två dagar senare satt därför Stefan på planet ner.

²⁷ http://lutherhjalpen.svenskakyrkan.se/omoss_historik.asp

²⁸ http://lutherhjalpen.svenskakyrkan.se/omoss_vart_arbetsatt.asp , samt foldern Lutherhjälpen 2003

På plats besökte Stefan många läger där han mötte lokalbefolkningen som fick berätta om sina traumatiska upplevelser. Många av dessa människor hade mist precis allt de ägde.

Jag frågade Stefan vilken betydelse religionen spelade i den situationen? Stefan svarade att religionen formar samhället man lever i. I Sri Lanka är de flesta buddister och deras syn att se på livet skiljer sig från vårt. Stefan berättade om möten med människor i uppsamlingsläger. De var tacksamma över att de levde och fanns det anhöriga i livet var de glada för det. De hade ingen ångest över att de fick leva och inte de anhöriga som dött. De hängde inte upp sig på det de mist, vilket vi gärna gör i vårt samhälle.

På frågan om arbetet på plats väckt några existentiella frågor, svarade Stefan att vi har ett skyddsnät i Sverige, som inte finns där på samma sätt. Det tänkte jag själv på när jag var där nere och såg all förödelse. Många förlorade verkligen allting.

De drabbade svenskarna i Thailand hade i alla fall ett rent hem och jobb att komma hem till, vilket inte befolkningen i de drabbade länderna alltid hade. Många fick börja om från början.

Vi diskuterade vilka egenskaper som är bra att ha när man reser ut till en katastrof.

Stefan sa att man måste vara lyhörd och kunna känna av stämningar ta in kulturella och religiösa kontexter. Alla människor som valt att arbeta med det här har empati. Man vill hjälpa andra som inte kan klara av vardagen själv.

Det är därför viktigt att vara professionell och vara fokuserad på det man ska göra, inte ger sig in i en annans område och att man håller sig till sin organisations policy. ”Vi har en uppförandekod man får fylla i när man åker ut.

Det är viktigt att man följer de koderna. För att arbetet ska ske på rätt sätt man måste vara analytisk.”

3.6 Livets Ord

Församlingen Livets Ord bildades den 24 maj 1983 av Ulf Ekman. Organisationen är uppbyggd så att församlingen är en del i stiftelsen Livets ord, vars grundare och ordförande är Ulf Ekman.²⁹ Det man förknippar med Livets ord är begreppen framgångsteologi och trosförkunnelse.³⁰

Två dagar efter katastrofen var det första läkarteamet på plats i Banda Aceh. Det var medlemmar från Livets Ords systerkyrka i Singapore, *City Harvest Church*, som rest ner. De i sin tur hade kontakt med en systerkyrka *Gereja Bethel Indonesia* i Medan på Sumatra. Ulf Ekman hade kontakt med pastorn i den singaporienska församlingen. Efter det samtalet togs beslutet att skicka ner folk från Sverige, på inbjudan från församlingen i Medan.

I Medan inrättades baskliniken där svårare kirurgiska ingrepp utfördes. Sedan fanns mobila kliniker som flyttades runt. Det första svenska teamet reste på insamlade medel från deltagare som medverkat i en konferens de hade då. Senare samlade församlingen in pengar. Totalt samlades 1 miljon kronor in under tsunamikatastrofen. Livets Ord får inga medel från Sida. Läkarmissionen gav Livets Ord vaccinet dekurial mot kolera till 2500 personer.

Varje team var nere igenomsnitt 10 dagar. Längre tid ville man inte vara borta dels för sina arbeten hemma, men också för att man inte orkar mer. Man var mån om sin utsändas psykiska hälsa. De som varit nere fick debriefing och hade möjlighet att få samtalsterapi vid behov. Efter tsunamikatastrofen har Livets Ord startat en katastrofberedskap som går ut på att det ska gå mycket snabbare att få ut ett team än det gjorde vid tsunamikatastrofen. Livets Ord ser gärna att samarbetet med andra hjälporganisationer utvecklas mer i framtiden. Livets Ords följer de etiska regler som varje kristen gör, man följer Bibelns etik och moral.³¹

Intervju med Jan Olov Svanberg på Livets Ord 20/4 2006

Jan Olov berättade om sina erfarenheter från katastrofen.

Från det att beslutet togs i Sverige till dess att ett team kunde flyga ner, tog det 24 timmar. Då satt de som skulle resa ner på planet och visum hade utfärdats med blixtfart. När sedan det svenska teamet kom var det i samarbete med den lokala systerkyrkan. Det var de lokala kontakterna som hjälpte till med alla formaliteter på flygplatsen efter det svenska

²⁹ Frisk Liselott 1998 s.111

³⁰ Frisk Liselott 1998 s. 109

³¹ <http://www.livetsord.se/new/default.aspx?idStructure=1039>

teamet landat. Jan Olov menade att de hade en stor fördel, eftersom de hade kontakt med en lokal kristen kyrka. Många hjälporganisationer fastnade på flygplatsen tack vare att de inte hade lokala kontakter, vilket bidrog till att material och hjälp inte kunde komma fram till en början.

Jan Olov Svanberg Livets Ords Asienansvarige hade ett team bestående av läkare, sjuksköterskor och arbetsterapeuter. Sammanlagt var de sju stycken. Det första teamet stannade i 13 dagar, sedan kom ett nytt team.

Tack vare den lokala kontakten var Livets Ord den första svenska organisationen på plats. Jan Olov och hans team var på plats i Aceh den 1/1 2005. Han och teamet flög inrikes inom landet till Banda Aceh, medan vatten och material kördes ner av den lokala kyrkan. Då fick de köra i gerillaområden, men trots oroligheter hände ingenting. Även kontakten med militären fungerade utan problem.

Bland det första man tog sig an var att få igång ett sjukhus, där läkare kunde opererade. Trots att de var i ett muslimskt område kände de inte av några religiösa konflikter, för lokalbefolkningen var tacksam att få hjälp.

Jan Olov var noga med att påpeka att de inte bedrev någon mission dvs. att de inte gick runt med biblar eller försökte omvända folk. Deras uppgift var att hjälpa och ingenting annat. Jan Olovs uppgift var att koordinera arbetet på plats och ha debriefing med dem som arbetade på plats.

På frågan om arbetet på plats väckte några existentiella frågor, menade Jan Olov att hans tro betydde otroligt mycket under arbetet där nere. Han menade att det bidrog till att han orkade se alla döda kroppar och lemlästade människor. Trots det orkar man vara på plats bara under en kortare tid.³²

³² Från intervjun med Jan Olov Svanberg

3.7 Pmu Interlife

Det var Petrus Hammarberg som 1964 presenterade sin plan för ett socialt hjälporgan. Det skulle senare bli pingstmissionens u-landshjälp. Pingstmissionens u-landshjälp bestod av en 15-mannakommitté vid denna tidpunkt. Som förebild hade man stiftelsen Kaggeholms folkhögskolas stadgar. Samarbete med olika statliga och ideella organisationer fanns med redan från början.³³

Pmu interlife är pingströrelsens hjälporgan. Pmu Interlifes roll är att tillsammans med pingstförsamlingarna stärka de nationella samarbetsorganisationernas roll som aktörer för samhällsutveckling. Arbetet sker genom metodarbete, dokumentation, utveckling och humanitära insatser. Deras mål är att alla människor oavsett etnicitet, ursprung, kön eller religion ska få åtnjuta sina mänskliga rättigheter. Pmu vill främja utvecklingen av ett livskraftigt civilsamhälle där det råder fred och förståelse mellan människor i enlighet med Bibelns budskap om försoning och människors lika värde.

En av Pmu Interlifes huvuduppgifter är att kanalisera statliga biståndsmedel till de svenska pingstförsamlingarna för deras biståndsarbete. I deras biståndsarbete finns det några områden de särskilt prioriterar. Dessa är utbildning, sjukvård och hälsovård.

När en katastrof som tsunamin sker kommer antingen en begäran om hjälp från en samarbetsorganisation eller en systerkyrka eller så skickar Pmu interlife ut en förfrågan om de kan bistå. Oftast kan hjälpen från den lokala organisationen snabbt vara på plats och börja bistå människor.³⁴

När arbetet sedan sker på plats i exempelvis Sri Lanka, finns det vissa etikregler de följer, dessa regler är till för att underlätta när man är ute på fältet. Meningen är att försöka slå vakt om ett visst förhållningssätt i katastrofarbetet. Pmu har liksom flera andra organisationer, bl.a. Röda korset, valt att följa de etikregler som står i Code of Conduct (se sidan 12).³⁵

³³ <http://www.pmu.se>

³⁴ <http://pmu.se>

³⁵ <http://www.redcross.se>

Intervju med Pelle biståndsarbetare inom Pmu interlife.

För att få svar på mina biståndsfrågor hade jag först telefonkontakt med Pelle, som valde att vara anonym. Vi kom då fram till att jag skulle mejla mina frågor, detta p.g.a. avståndet då han bor i södra Sverige.

Pelles arbete efter att tsunamikatastrofen inträffat handlade dels om att samla ihop material då främst från försvaret. När materialet samlats in var hans jobb att koordinera packningen och få iväg allt material till Sri Lanka.

Pelle reste själv ner först efter några veckor efter det att tsunamikatastrofen inträffat till Sri Lanka för att hjälpa till att få upp ett fältsjukhus. Under arbetet på plats hade Pelle kontakt med den lokala samarbetskyrkan och dess representanter.

Pelle berättade också att den religiösa närvaron kunde man känna på Sri Lanka genom att den alltid är närvarande och genom att det finns så mycket buddisttempel och munkar ute bland folk.

Pelle upplevde inte att arbetet i det tsunamidrabbade Sri Lanka väckt några existentiella frågor. Pelle menade att orsaken är att han dels varit ute förr, men också att han inte kom ut i självaste katastrofen utan strax efteråt. Pelle påverkades mer när han kom till Rwanda 1994 i samband med kriget där. Han fick då se massor av mördade människor.

3.8 Stiftelsen Thailands Övärld

Stiftelsen Thailands övärld grundades av två killar var av den ene är Andreas Buöen. De reste ner till Phi Phi Island två dagar efter att katastrofen skett. De ville hjälpa lokalbefolkningen långsiktigt.

I stiftelsens fokus ligger Phi Phi Island, som enligt stiftelsens grundare är en av de vackraste platserna på jorden. Stiftelsens mål är att hjälpa överlevande att återfå ett liv med sysselsättning motsvarande det man hade innan katastrofen.

Under katastrofen var det många bland lokalbefolkningen som förlorade allt de hade. Nu finns risken att andra intressen går före lokalbefolkningens, därför har de tagit initiativet till en insamlingsstiftelse för att arbeta långsiktigt för lokalbefolkningens bästa.

Entreprenörskap, nytänkande och snabbt agerande är några av de kännetecken man vill att stiftelsen skall ha. Men för att säkerställa att de gör rätt för de en ständig dialog med myndigheterna, guvernören i Krabi-provinsen och militären. Tanken är att med tillgängliga penningresurser i egen regi eller i samverkan med företag, hjälporganisationer, militär m.fl. stärka och främja uppbyggande av Phi Phi Island.

På Stiftelsen hemsida kan man läsa en dagbok om hur arbetet utvecklats på plats. I början skrev killarna om sitt arbete för att starta upp hjälpinsatserna, för att sedan tas över av andra. Dagboken sträcker sig från 2004-12-31 till 2005-10-06.³⁶

Intervju med Andreas Buöen, Stiftelsen Thailands Övärld

Andreas reste ner till Phi Phi Island tillsammans med en vän två dagar efter att katastrofen hade inträffat. Deras mål var att försöka hjälpa till och göra något konkret för att hjälpa lokalbefolkningen. Men dem ville inte hjälpa kortsiktigt utan ville arbeta under en längre period.

Andreas inledande arbetet handlade mycket om att organisera och knyta kontakter och bygga ett nätverk och logistik, men också att göra olika inköp.

Lokalbefolkningen var tacksam att få hjälp och hade tagit emot dem med öppna armar.

Andreas kunde känna religionens närvaro genom att Buddhismen ständigt fanns närvarande, vilket var stöttande för de drabbade i deras sorg. Att möta människor i kris tyckte Andreas var upplyftande eftersom han kunde se att deras hjälpinsatser gjorde en skillnad .

³⁶ <http://www.phiphidirect.com>

Under hans tid på plats i det tsunamidrabbade området väcktes några existentiella frågor. Vad händer när det tar slut. Varför överlevde vissa och inte andra, vem förtjänade att dö och vem förtjänade att leva? Vem bestämmer? Han ansåg att han fått mer erfarenheter och att han insett att man kan göra en skillnad.

Jag blev nyfiken och mejlade och frågade Andreas om han skulle kunna tänka sig göra samma sak igen. Han svarade följande: Jag kan mycket väl tänka mig att göra samma sak igen, skillnaden nu från då är att jag jobbar och inte längre är student, vilket gör det lite svårare att komma loss. Men det är klart att om förutsättningarna finns, så drar jag – direkt.

Jag var också intresserad att höra om stiftelsen kunde tänka sig utöka sin verksamhet. Andreas svarade: En del av verksamheten eller en s.k. spin-off har gått till Svenska Mikrokreditinstitutet som leds av Malin Speace , grundaren av Situation Sthlm - tidningen för de hemlösa, och Alexandra Karlsdotter. De jobbar vidare med mikrokrediter i Thailand och hoppas kunna dra igång verksamheter också på andra ställen.³⁷

³⁷ Svar på mejl från Andreas Buöen

4. Enkätundersökning om tsunamikatastrofen

Jag valde att göra en enkätundersökning för jag var nyfiken att se vilka reaktioner och tankar tsunamikatastrofen väckte hos "vanligt folk". Jag försökte få jämvikt mellan könen men det var svårt att få män att ställa upp, där av flest kvinnor. Först kommer en kort sammanfattning på de svar jag fått. Därefter kommer ett exempel från varje grupp, från olika personer.

1. Vilka är dina starkaste minnen från tsunamikatastrofen?

Sammanfattning av icke-studerande: Åtta svarade att vågorna som kom var minnen som etsat sig kvar. Sex uppgav ett familjrelaterat svar dvs. att man kände oro för vänner eller tänkte på de som drabbades. Tre gav ett rent mediarelaterat svar dvs. den bild TV och tidningar gav. Tre hade olika minnen. Några av dessa minnen var det stigande dödsantalet. Exempel på svar: När man såg på TV hur flodvågen kom och hur människor for iväg. Hur allt rasade och saker som flöt omkring. Eftersom jag också hade en dotter som var i Thailand och luffade runt blev rädslan och oron ännu starkare pga. att jag inte visste om hon blivit drabbad av tsunamin.

Sammanfattning av studerande: Tio uppgav ett mediarelaterat svar dvs. den bild TV och tidningar gav. Två uppgav regeringens sätt att sköta tsunamikatastrofen som ett minne. Två kände oro för vänner som var i Thailand. Övriga sex hade lite olika minnen. Några av minnena som kom fram var minnet av lik som flöt och det stigande dödsantalet. Exempel på svar: När jag tittade på text-tv och det stod att 10000 människor var borta i flodvågen och en halvtimme senare hade siffran stigit till det tredubbla.

2. Vilka existentiella frågor väcktes hos dig när du tog del av all den information vi fick under katastrofen?

Sammanfattning av icke-studerande: För fyra väcktes inga existentiella frågor under tsunamikatastrofen. Tre hade tankar om livets förändlighet. Tre hade tankar om hjälpen till det drabbade. Två hade tankar om Gud dvs. vad är meningen med detta, livet är en skänk från ovan. Två hade tankar om naturen. Sex hade olika tankar. Några av dessa tankar handlade om familjen och en kände stark empati för de som drabbades. Exempel på svar: Jag uppskattar livet på ett annat sätt än förut. Njuter av att man lever och är frisk.

Sammanfattning av studerande: För fyra väcktes inga existentiella frågor, tre menade att vi påverkar naturen eller att vi inte rör på naturens krafter. Tre hade tankar om livets förändlighet, Två svarade vet ej. Åtta hade olika tankar om det existentiella frågorna. Några svarade att de tänkte på människorna i det tsunamidrabbade området, en var mest chockad. Exempel på svar: Hade jag varit stark nog att klara mig?

3. Har katastrofen påverkat dig som person?

Sammanfattning av icke-studerande: Åtta uppgav att de inte hade påverkats som person av katastrofen. Tre gav ett familjerelaterat svar att man bryr sig mer om sina anhöriga. Två uppgav att de blivit mer ödmjuka. Sju gav olika svar på om man påverkats som person. Några av dessa tankar som kom fram var att en svarade att man förlorade någon vän i katastrofen, en annan hade mer tankar på att man kan förlora allt. Exempel på svar: Tror att jag tänker mycket mer och är ännu mer rädd och tacksam över det jag har... Allt kan ju gå förlorat på bara några sekunder!

Sammanfattning av studerande: Nio uppgav att man inte påverkats som. Fyra uppgav att det inte påverkats nämnvärt. Tre uppgav ett nej och förklarade orsaken. Fyra uppgav olika svar, t.ex. att det kan hända vem som helst. En annan svarade att hon tänkte på sin familj. Exempel på svar: Nej inte nämnvärt.

4. Gav du pengar till någon hjälporganisation?

Sammanfattning av icke-studerande: Nio har gett pengar under insamlingsperioden utan att ange till vilken organisation. Nio har angett att de givit till Lutherhjälpen och Röda Korset. Här var Röda Korset mest dominant. Två har gett pengar på annat sätt. Exempel på svar: ja Röda Korset.

Sammanfattning av studerande: Tio har gett pengar under insamlingsperioden, men att endast två av dem angett Röda korset. Sju svarade att de inte givit några pengar. En gav pengar via sin medlemsavgift . Exempel på svar: Ja det lilla jag kunde ge.

5. Ger du mer pengar till olika katastrofer nu än innan tsunamikatastrofen?

Sammanfattning av icke-studerande: Tolv svarade att de inte ger mer pengar nu än innan katastrofen. Fem uppgav att de ger mer nu. Två var fadder åt ett eller flera barn. En ger pengar till Amnesty International. Exempel på svar: Nej.

Sammanfattning av studerande: Sjutton svarade att de inte ger mer pengar nu än innan katastrofen. Tre gav olika svar, t.ex. hade en har skaffat ett fadderbarn. Exempel på svar: Nej, tyvärr! Eftersom jag anser att jag inte har råd. Men när jag slutar skolan ska jag ge mer.

6. Hur tyckte du media skötte sig?

Sammanfattning av icke-studerande: Tio tyckte att media skött sig bra under tsunamikatastrofen. Tio hade olika synpunkter på hur media sköte sig. Några av synpunkterna som kom fram var att en ansåg att media skötte sig bättre än regeringen, en annan menade att det skiljer sig mellan tidningar och olika TV kanaler. Exempel på svar: Media har alldeles för

snuskigt mycket makt. De klagade hysteriskt över att myndigheter och andra ansvariga inte reagerade fort nog. De var minsann själv med på första planet ner när de fick höra talas om det. Knappast med omtanke om de drabbade utan snarare för att kamma hem värsta nyhetsskopet, före alla andra om det visade sig bli en stor grej. Sedan har de fortsatt att frossa i människors olyckor efter katastrofen. De river hela tiden upp nya sår och de jagar med blåslampa efter någon att anklaga, för att inte gjort tillräckligt, eller inte gjort rätt saker vid rätt tidpunkt. Jag tycker det skiner igenom vad de framförallt är ute efter, att sälja så mycket tidningar som möjligt, på andras olycka.

Sammanfattning av studerande: Sju svarade att media skött sig bra. Två tyckte att media både skötte sig bra och dåligt. Två svarade att media gottat sig i eländet. Nio hade olika synpunkter på hur media skötte sig. Några av synpunkterna som kom fram var att en ansåg att media skött sig ganska bra, en annan menade att media gjort sitt bästa. Exempel på svar: Ja de skötte sig bra, men nu hör man inte så mycket längre vilket är synd tycker jag. Katastrofer glöms bort förutom runt själva årsdagen.

7. Hur tycker du hjälporganisationerna skötte sitt arbete?

Sammanfattning av icke-studerande: Femton tyckte att hjälporganisationerna skött sig bra under tsunamikatastrofen. Fem hade olika tankar om hjälparbetet. Några av synpunkterna som kom fram var att en menade att det var katastrof att inte hjälparbetet kom igång fortare. En annan var inte insatt men trodde att alla inblandade gjort sitt bästa. Exempel på svar: Bra antar jag, när det kom igång. Men det var taffligt skött från början. Handlingskraftiga räddningsledare skulle ha haft befogenhet att dra igång det istället för politiker.

Sammanfattning av studerande: Sjutton ansåg att hjälporganisationerna skött sig bra. Tre hade olika tankar om hjälparbetet. Två hade ingen uppfattning. En menade sig inte ha någon koll men trodde att de gjort sitt jobb. Exempel på svar: De gjorde ett mycket bra jobb, med tanke på de förhållanden som var där och även annars med insamling av pengar och saker.

8. Tror du kulturella skillnader har betydelse för hur vi uppfattar och hanterar en kris-/katastrofsituation som tsunamin? I så fall på vilka sätt?

Sammanfattning av icke-studerande: Åtta trodde inte att den kulturella skillnaden hade någon betydelse när det gäller hur vi hanterar kriser. Fyra trodde att den kulturella skillnaden hade betydelse i hur vi hanterar kriser. Åtta hade olika tankar om kulturens betydelse. Några av dessa tankar som kom fram var att en menade att inte mellan människa och människa för vi upplever och hanterar kriser på liknande sätt, en annan menade att svenskar tycker att

staten ska fixa allt. Exempel på svar: Ja, det tror jag absolut. Och när det drabbar flera länder som i detta fall med både inhemsk befolkning och turister från många olika håll i världen kan den kulturella blandning säkert vara en tillgång och hjälp genom att få situationen belyst från olika perspektiv. Rent praktiskt kanske de kulturella skillnaderna ställer till problem genom att man kanske ser så olika på hur man ska gå till väga så att det inte går att ta hänsyn till alla, eller att det skapar mycket onödigt tidsspill.

Sammanfattning av studerande: Tio trodde att den kulturella skillnaden hade betydelse. Fyra trodde inte att den kulturella skillnaden hade betydelse. Sex hade olika tankar kring den kulturella skillnaden. Några av dessa tankar som kom fram var att alla hjälpte till efter sin förmåga, en annan menade att vi inte är vana vid att prata om lidandet och döden. Exempel på svar: Folk som inte är vana att prata om lidande och död får mer panik och kanske också handlingsförlamade. Det är svårare att ta hand om människornas existentiella frågor i kulturer som inte har en vardaglig tro där man möter döden som en del av livet. De kulturer som lever nära varandra som har en stor medmänsklighet och tro som hjälper dem i svåra situationer har lättare att kunna hantera katastrofer.

9. Tror du religion/religiös tro har betydelse för hur man uppfattar och hanterar en kris-/katastrophsituation som tsunamin? I så fall på vilka sätt?

Sammanfattning av icke-studerande: Nio trodde att den religiösa skillnaden hade betydelse. Fyra menade att den religiösa skillnaden inte hade någon betydelse. Tre visste inte. Fyra hade olika tankar om den religiösa skillnaden. Några av dessa tankar som kom fram var att de troende måste ha undrat varför Gud tillät dessa offer, en annan menade att de varierar från person till person. Exempel på svar: Det var en mänsklig katastrof och inte en religiös. Religionen hade ingen betydelse.

Sammanfattning av studerande: Tio svarade att den religiösa skillnaden hade betydelse. Fyra trodde inte att den religiösa skillnaden hade betydelse. Två menade att religionen har en viss betydelse. Fyra av hade olika tankar om religionens betydelse. Några av dessa tankar som kom fram var att en menade att människa mot människa är större och viktigare än religion, en annan menade att tsunamin kunde ses som ett straff. Exempel på svar: människa mot människa är större och viktigare än att dela religion. Det är vad vi delar med oss av, hur vi är/gör mot varandra som räknas.

10. Vilka förväntningar anser du vi kan ha på vårt samhälle när denna typ av katastrof sker?

Sammanfattning av icke-studerande: Åtta menade att vi borde ha beredskap för denna typ av katastrof. Fyra menade att det skulle ha gått snabbare att få igång insatserna. Två menade att vi förhoppningsvis lärt oss något av katastrofen. Sex hade olika tankar om vilka förväntningar vi kan ha på samhället. Några av dessa tankar som kom fram var att en kände sig splittrad, en annan menade att man ska kunna ha höga förväntningar på vårt samhälle. Exempel på svar: Korta beslutsvägar, behövs ingen sanktion uppifrån, ta samhälls resurser i anspråk utan politiska beslut.

Sammanfattning av studerande: Fyra svarade att insatserna skulle ha kommit igång snabbare. Fyra ansåg att vi ska kunna ha höga förväntningar på vårt samhälle. Tre menade att det ska finnas en beredskap för denna typ av katastrof. Nio hade olika tankar om vilka förväntningar vi kan ha på vårt samhälle. Några av dessa tankar som kom fram var att det ska finnas en bättre framförhållning, en annan hade inga förväntningar på samhället. Exempel på svar: Jag anser att vi kan förvänta oss att en del kommer att dö hur vi än försöker förhindra det, men att vi framöver nog är mer mentalt förberedda på en liknade händelse och att hjälpen kommer fortare med tanke på all mediabevakning.

11. Övriga kommentarer?

Sammanfattning av icke-studerande: Femton hade inget att tillägga. Fem gav olika kommentarer. Några av synpunkterna som kom fram var att en menade att man hoppades på ett grundligt uppföljningsarbete, en annan ansåg att vissa resebolag tar upp fördelar som tsunamin haft för turisterna. Exempel på svar: Naturen kan ingen rå på, men myndigheternas tafflighet och lögn kan reta folk och avslöjar beslutsfattarna.

Sammanfattning av studerande: Ingen gav någon extra kommentar.

5. Mediernas roll under och efter katastrofen

Jag har gjort en mindre undersökning av hur några olika dagstidningar behandlade tsunamikatastrofen. Jag valde Svenska Dagbladet och Dagens Nyheter för att de är två av våra största morgontidningar och Aftonbladet och Expressen, som är ”mindre seriösa” kvällstidningar. Det är inte alls någon helhetlig undersökning utan det handlar snarare om ett antal nedslag i den svenska mediefloden. Jag gick in på några tidningars hemsidor och började gå igenom ett stort antal artiklar. Därefter valde jag att granska tre artiklar från varje tidning. Artiklarna jag valde kändes intressanta och relevanta för min uppsats.

Svenska Dagbladet.

Artikel ”Barnen tvingas bli Kristna” handlar om en enkät undersökning som Unicef och Rädda barnen har gjort bland 5000 thailändska barn i det tsunamidrabbade områdena. Den visar hur frireligiösa amerikanska organisationer utnyttjade och kränkte thailändska barn efter tsunamikatastrofen. De frireligiösa samfundens sätt att hjälpa gick ut på att försöka omvända barnen och deras föräldrar till kristen tro, om de inte gick med på det så fick inte barnen och deras föräldrar någon hjälp från dem.³⁸

Artikeln ”Många mår sämre nu än direkt efter tsunamin” handlar om att många mår sämre efter tre månader än direkt efter katastrofen, att Röda Korset startat samtalsgrupper ute i kommunerna och det arbete Bris och Rädda barnen gjorde för alla barn som drabbades.³⁹

Artikeln ”2000 svenskar söks fortfarande” handlar om den första fasen när dödssiffrorna hela tiden steg, om UD som beräknade att det skulle dröja flera dagar innan en säker siffra på dödsoffren kunde ges, resebolagen som sökte folk. Artikeln ger en bild av det kaos som rådde.⁴⁰

Dagens Nyheter

Artikeln ”Trög återuppbyggnad i Aceh” handlar om att den långsamma byråkratin i provinsen hindrar återuppbyggnaden. Chefen för den indonesiska myndighet som ska leda arbetet i säger till journalister att arbetet är lika med noll. Lite senare i artikeln tror han dock att arbetet ska komma igång.⁴¹

³⁸Anna –Lena Haverdahl Svd. public.2/1-06

³⁹Thomas Eriksson TT public.26/3-05

⁴⁰TT/svd.se public. 27/12-04

⁴¹TT-AFP public.9/5-05

Artikeln ”Tsunamin tog fler kvinnor än män” handlar om att enligt en brittisk studie dog flest kvinnor i tsunamikatastrofen. Det är den brittiska hjälporganisationen Oxfam, som på tre månaders dagen av katastrofen ville belysa att kvinnor drabbades extremt hårt.⁴²

Artikeln ”Överdriven oro för epidemier” handlar om att enligt svenska smittskyddsexperter är risken för epidemier överdriven. Smittskyddsexperterna menar att det inte finns något som pekar på att risken för epidemier är större vid naturkatastrofer. Det sägs att en viss risk för vattenburna smittor som kolera och difteri finns i fattiga kustområden i Indonesien, Indien och Sri Lanka, men att inga sådana problem ska finnas i Thailand.⁴³

Aftonbladet

Artikeln ”Årsdagen” handlar om hur man på olika sätt hedrade offren från tsunamikatastrofen. Artister som Carola, Lena Endre m.fl. fanns på plats för att hedra offren tillsammans med ett antal anhöriga som rest ner.⁴⁴

Artikeln ”Saga kom aldrig hem” handlar om treåriga Saga som omkom under katastrofen. Hennes pappa beskriver den sorg och saknad han känner efter henne, hur sorgen påverkat honom så att han inte klarar av att jobba mer än 5-6 timmar om dagen och hur mycket han tänker på henne.⁴⁵

Artikeln ”Minst tio svenskar på lista över döda” handlar om att minst tio dödsfall och att ett 80-tal skadats av vågen, att många skadade på sjukhusen fortfarande har okänd nationalitet och att dödsiffran väntas stiga. Göran Persson hade en presskonferens där han bl.a. sa ” jag lider med de drabbade”.⁴⁶

Expressen

Artikeln ”Karin sprang mot flodvågen för att rädda sina snorklande barn” handlar om Karin som ser tillbaka på minnena från katastrofen. Bilden på Karin som sprang mot vågen spred sig

⁴² TT-Reuters public.25/3-05

⁴³ Eldh Gunilla public. 29/12-04

⁴⁴ Henriksson Karin / Olsson Caroline public.26/12-05

⁴⁵ Johansson Fatima public. 26/6-05

⁴⁶ Carnhede Anna-Maria / Lindahl Fredrik public.27/12-04

över världen. Det var när Karin försökte att rädda sina snorklande barn som någon tog bilden. Lite senare i artikeln står det att mirakulöst nog klarade sig alla.⁴⁷

Artikeln ”Snabbare identifiering av tsunamioffer” handlar om att ett internationellt laboratorium i Bosnien, som är världsledande på att göra DNA analyser i stor skala, ska göra 500 DNA prover på tsunamioffer.⁴⁸

Artikeln ”Drabbade hemma igen” handlar om att det första evakueringsplanet från Phuket i Thailand har landat. Klädd i shorts och baskettröja kom landsslagspelaren i innebandy Daniel Dalbjer hem. Han var märkbart tagen, men ändå villig att berätta.⁴⁹

⁴⁷ Tunberg Ida public.26/12-05

⁴⁸ Expressen.se/TT public. 12/5-05

⁴⁹ Expressen.se/ TT public. 27/12-04

6. Analys och diskussion

Anledningen till att jag ville skriva om tsunamikatastrofen julen 2004 var för att det var en så världsomfattande katastrof, som påverkade så många människor i så många olika länder.

När jag började arbeta med uppsatsen om tsunamikatastrofen ville jag först få en bild av hur det var att vara med om en flodvågskatastrof. Så jag läste dels Charlotta Ölanders bok och Pigge Werkelins bok som gav en personlig beskrivning av katastrofen. Deras böcker hjälpte mig att få ett hum om dels hur snabbt allt gick och dels en inblick i det trauma som utspelade sig och den frustrationen drabbade människor kände på plats. Böckerna beskriver också hur man hjälpte och stöttade varandra, något som man också kunnat läsa om i tidningar och hört folk berätta om i TV. Tsunamikatastrofen visade mig att det finns medmänsklighet att man ställer upp för sina medmänniskor.

För att sedan få en bättre bild av hur Sverige agerade läste jag katastrofkommissionens rapport. Rapporten tar bl.a. upp frågan om ansvar och skyldigheter att det fanns vissa brister. När jag läste rapporten kom funderingar kring vilka förväntningar vi kan ha på vårt samhälle. Ska vi verkligen kunna förvänta oss att få hjälp ifrån Sverige inom 24-48 timmar om vi befinner oss på andra sidan jorden. Är det så att vi blivit så van att samhället tar hand om oss vad som än händer, att vi står som handfallna när vi befinner oss i en katastrof. Är det i så fall rätt av oss att ha dessa krav? Är det inte så att vi har ett eget ansvar för våra val av t.ex. resmål.

Jag fann att många i min enkätundersökning har höga förväntningar på vårt samhälle. Andra tankar som kom fram var att Sverige borde ha en bättre beredskap.

Organisationerna

När det gäller organisationernas sätt att dels förbereda hjälpinsatser och arbeta i en kris/katastrofsituation blev jag lite överraskad att det fanns så stora likheter. Jag hade förväntat mig att hitta fler olikheter. Alla organisationer utom Stiftelsen Thailand's Övärld fick antingen en förfrågan från någon systerorganisation eller så frågade de i sin tur om dem kunde bistå det drabbade landet. Stiftelsen skiljer sig från de övriga på många sätt, t.ex. genom att den grundades vid katastrofen och för att Stiftelsen bara är koncentrerad till Phi Phi Island.

Det är i sig bra om det finns en organisation som sammanställer hjälpbehovet och vet var rätt kompetens finns, om det går snabbt för den organisationen att ta beslut och skicka en appell vidare och om det landet svarar snabbt. Annars fyller den organisationen ingen nytta.

Av alla organisationer jag tittat på kände jag mig till en början mest skeptisk till Stiftelsen Thailands Övärld eftersom jag inte var säker på om de var seriösa. Det ändrades dock ju mer jag läste om stiftelsen och genom de svar jag fick av Andreas. Andreas och hans kompis gjorde en konkret sak genom att samla in pengar och resa ner och starta upp en hjälpverksamhet. Men risken med en så lite organisation är att det kan vara svårt att veta hur seriösa de är. Jag skulle själv aldrig ge pengar till en så liten organisation utan håller mig till de större organisationer för att vara helt säker på att mina pengar kommer dit de ska.

Jag tittade också lite extra på Livets Ord och har letat på olika Internetsidor för att se om jag kunde hitta något om att de misskött sig under hjälparbetet i Banda Ache men har inte hittat något. Så det verkar som att de skött sig bra och gjort ett bra jobb där nere.

Andra funderingar som väcktes under arbetets gång var vilka etiska regler som finns inom organisationerna. Jag fann att alla organisationer utom Livets Ord och Stiftelsen Thailands Övärld följer Code of Conduct.

Visst är det bra med etiska regler som så många organisationer följer. Det gör att många står på samma etiska grund. Det underlättar säkert när man är ute på fältet och arbetar för då har man regler att luta sig emot. Samtidigt kan jag tycka det är tragiskt att dessa regler måste finnas, att det inte är en självklarhet att man bemöter sina medmänniskor med samma respekt oavsett i vilken kultur man befinner sig i.

Men hur skötte sig organisationerna?

Jag fann att organisationerna gjort ett bra jobb med tanke på den omfattning flodvågskatastrofen hade. Visst fanns det säkert brister men i det stora hela gjorde de ett bra jobb. Det går alltid att förbättra vissa saker. Det positiva är väl att man efteråt tittat på vilka förbättringar man kan göra inför nästa kris/katastrofsituation. Livets Ord t.ex. har redan sett över sina rutiner och har som mål att vara ännu snabbare med att få igång sina hjälpinsatser vid nästa kris/katastrof.

Jag fann i min enkätundersökning att 32 av 40 tyckte att hjälporganisationerna skött sig bra. Någon tog upp att det var mycket prestige inblandat i hjälparbetet. Vissa menade att hjälpinsatserna borde ha startat snabbare. Någon menade att det var katastrof att inte

hjälparbetet kom igång fortare. Ytterligare kommentarer var att hjälpen varit dålig men att allt är relativt. Min enkätundersökning visar att det flesta har förtroende för hjälporganisationerna, samtidigt kan man se att kraven på vårt svenska samhälle är stora.

Vår existens

Tsunamikatastrofen 2004 var en katastrof som tog oss alla på sängen, för det tog flera dygn innan vi insett omfattningen av katastrofen.

Jag, liksom många andra reagerade känslomässigt på katastrofen. En av orsakerna var just att det var så många svenskar som drabbades, men också för att man kunde relatera till den bild som var precis innan katastrofen hände, nämligen bilden av en semester i ett paradys, långt ifrån julstök och julklappsrusch och den vardagliga stressen.

Jag kände stark empati för alla som miste anhöriga, men tyckte ändå mest synd om dem som mist sina barn och barn som mist sina föräldrar.

Tsunamikatastrofen väckte en mängd frågor som rör ens egen existens eller sin egen familjs existens funderingar om hur man hade agerat i en liknade situation. Hade man överhuvud taget klarat sig? Man insåg att det bara behöver ta några få sekunder så är allt förändrat. Det vittnar både Pigge Werkelin och Charlotta Ölander om i sina böcker. Kalle sa att han tänkte på sina barn, när han möte ensamma barn på Arlanda. Andreas hade mer tankar om livet som exempel varför vissa får leva och inte andra.

Vad innebär det för människan att existera? Vad skall jag göra av mitt liv? Ett drag hos åskådningen som betecknas som existentiellistisk är betoningen av subjektiviteten. Jag måste själv komma fram till vad jag vill leva och dö för, oberoende av hur genomtänkta och riktiga svar jag kan överta från andra. Väljer jag inte själv har jag därmed ändå valt att överlåta valet på någon annan. Andra människor, samhället eller inlärd konventioner tar över och bestämmer hur människan ska bete sig.⁵⁰

Jean Paul Sartre skriver: *[M]änniskan skapar sig själv, hon är inte färdiggjord från början utan formas i och med att hon väljer sin moral, och omständigheternas tryck är sådant att hon inte underlåta att välja moral. Människan kan enligt vår uppfattning icke definieras annat än i förhållande till ett engagemang.*⁵¹

Kjell Kallenberg skriver i sitt kapitel i boken *Lidandets mening* att sorgen är en allmänmänsklig företeelse. Han menar att sorg kan handla om flera saker: saknaden av en

⁵⁰ Redaktion Bråkenhielm Carl-Reinhold m.fl. 1988 s.22

⁵¹ Sartre Jean Paul 1964.s.44

sommar, sorgen av att ha förlorat en miljö man aldrig kan återvända till, men mest sorgen av allt över nära och kära.⁵²

Dessa böckers textavsnitt har influerat mig så till vida att jag börjat fundera djupare på de existentiella frågorna och hur tsunamin påverkade oss. För under katastrofen var det många av dessa frågor som väcktes, både av oss här hemma i det trygga Sverige och säkert hos de drabbade.

Hur hanterades de existentiella frågorna inom organisationerna?

De existentiella frågorna hanterades på liknande sätt hos de större organisationerna. För att ta ett exempel så är Röda Korsets grundprinciper är humanitetsprincipen och opartiskhetsprincipen. Med andra ord: alla människor är lika värda oavsett religion, etniskt tillhörighet, sexuell läggning osv. Man tar inte ställning till något av detta utan enbart till människors olika utsatthet. Lutherhjälpen har liknande grundprinciper liksom Pmu Interlife. Livets ord, som en del av den judiska - kristna traditionen har omsorg om lidande och behövande människor. Genom att hjälpa andra människor reflekterar man Guds kärlek och barmhärtighet och tar ansvar för medmänniskorna. Stiftelsen har som övergripande mål att försvara den vänliga lokalbefolkningens rättigheter i enlighet med deras önskan och behov.

Hur såg enkätsvaren ut?

Bland icke studerande var svaren mer familjerelaterade d.v.s. att svaren antingen rörde den egna familjen eller de som drabbades av katastrofen. Bland studerande hade man mer tankar kring hur vi påverkar vår miljö.

Det likheter jag fann vara att åtta av 40 angav att tsunamikatastrofen inte väckte några existentiella frågor. Tankar om livets förändlighet kom fram i båda grupperna, tankar om miljön och tankar om Gud.

Jag anser att svaren visar att tsunamikatastrofen börjar falla i glömska hos ''vanligt'' folk. Jag tror säkert att jag hade fått andra svar om jag ställt samma fråga precis efter det att tsunamikatastrofen inträffade, då ''vanligt''folk fortfarande kände ett starkt engagemang.

⁵² Kjell Kallenberg red. s.138

Media

När jag tittade på medias, framför allt TVs och tidningars sätt att rapportera om tsunamikatastrofen kände jag att det både fanns positiva och negativa saker att säga om media.

Den positiva aspekten med TV under tsunamikatastrofen var att man fick information hela tiden om det som hänt och ganska snabbt insåg man omfattningen.

När det gäller tidningarnas sätt att skriva om tsunamikatastrofen fann jag vissa skillnader. Jag fann att morgontidningarna gick djupare in på ämnet och oftare gav en bättre beskrivning av katastrofen, man hänvisade också oftare till sina källor. De intervjuer man gjorde med människor som varit med om katastrofen var mer respektfulla. Kvällstidningarna gav en mer kortfattad bild över händelsen och var mer spekulativa. Man hänvisade i mindre grad till sina källor. I intervjuerna med drabbade människor kändes de mindre respektfulla.

Det negativa med TV-bevakningen som jag reagerade många gånger på var när journalister kastade sig på människor i chocktillstånd, bara för att ställa sina frågor. Vid dessa tillfällen funderade jag mycket kring vilka etiska principer journalister har, om det överhuvudtaget finns några sådana principer. Visst fanns det de som tog hjälp av media och som hade en ömsesidig relation, exempelvis Pigge Werkelin. Visst kan jag förstå att balansgången mellan vad som är etiskt korrekt och vad som kan uppfattas som oetiskt inte alla gånger är så lätt för journalister att följa. Men ändå borde journalisterna ha tagit ett större ansvar.

En annan sak jag reagerade på var att kvällstidningarnas löpsedlar oftare hade spekulativa rubriker. Här kunde man se att de seriösa tidningarna inte är lika beroende av säljande rubriker. Jag fann också att tidningarna skrev mer om svenskarna som drabbades än om lokalbefolkningen.

Jag fann att många i min enkätundersökning delade mina tankar om media. Synen på media skilde sig inte mellan mina grupper i undersökningen. En positiv aspekt som nämndes var att media skapade en opinion som bidrog till att Sveriges regering fick pressen på sig att agera genom att media visade på de brister som fanns på plats. En negativ aspekt som nämndes var att media ”gottade sig” i människors tragedier och förluster. Att media var för närgångna är också något som nämndes i min enkätundersökning. Några funderade på om media har några etiska principer eftersom man vid ett flertal tillfällen inte verkade ta hänsyn till de drabbade människorna.

7. Sammanfattning och slutsatser

Jag har kommit fram till följande:

- De större hjälporganisationerna organiserade sina hjälpinsatser på liknande sätt under tsunamikatastrofen. Oftast kom en appell från någon systerorganisation. Därefter gjordes en sammanställning av hjälpbehovet, innan man skickade det som behövdes till området, vare sig det var material eller kunnig personal. Det var sedan systerorganisationen som styrde arbetet på plats eftersom de känner bäst till sitt lands samhällsstruktur. Risker för kulturkrockar minskade genom att de utländska biståndarbetarna kunde vända sig till sin systerorganisation för råd och stöd i frågor som rör den kultur de befann sig i.
- Medias roll under och efter katastrofen har varit både informativ och granskande, men den kunde också vara spekulativ och osaklig. Man kan se en viss skillnad mellan morgontidningarna och kvällstidningarna. Kvällstidningarna verkade i högre grad vilja försöka sälja lösnummer på människors lidande och var mer individfokuserad än morgontidningarna. Morgontidningarna speglade tsunamin mer ur ett helhetsperspektiv. Jag fann också att morgontidningarna oftare hänvisade till källorna än kvällstidningarna.
- Under tsunamikatastrofen väcktes existentiella frågor. Jag fann att många av dessa tankar handlade om livets förändlighet, hur snabbt allt kan ändras. Många tankar kretsade kring familjen. Detta kom fram både fram i enkätundersökningen och hos de som arbetade med katastrofen. Tankarna kring tsunamikatastrofen verkar dock idag handla mer om hur man kan få till stånd bättre och snabbare krisberedskap, än om de existentiella tankarna, som var mer dominerande direkt efter katastrofen inträffat.
- Det unika med tsunamikatastrofen var att den väckte ett starkt engagemang bland folk som på olika sätt ville hjälpa till. Nu verkar det dock som att tsunamin börjat blekna för de flesta. Man kan se på nya insamlingar olika hjälporganisationer gjort att engagemanget inte är så stort som under tsunamikatastrofen.

8. Källförteckning

Tidningsartiklar

Carnhede, Anna-Maria/Lindahl Fredrik (2004) ”Minst tio svenskar på lista över döda”.

Aftonbladet (Elektronisk) 27/12 (041227)

Eldh, Gunilla (2004) ”Överdriven oro för epidemier”. Dagens Nyheter (Elektronisk) 29/12 (041229)

Eriksson ,Thomas TT (2005) ”Många mår sämre nu än direkt efter tsunamin ”. Svenska dagbladet (Elektroniska) 26/3 (050326)

Expressen.se/TT (2005) ”Snabbare identifiering av tsunamioffer”. Expressen (Elektronisk) 12/5 (050512)

Expressen.se/ TT (2004) ”Drabbade hemma igen” . Expressen (Elektronisk) 27/12 (041227)

Haverdahl ,Anna–Lena (2005) ”Barnen tvingas bli Kristna”. Svenska dagbladet (Elektronisk) 2/1 (060102)

Henriksson Karin och Caroline Olsson (2005) ” Årsdagen”. Aftonbladet (Elektronisk) 26/12 (051226).

Johansson, Fatima (2005) ”Saga kom aldrig hem”. Aftonbladet (Elektronisk) 26/6 (050626)

TT/svd.se (2004) ”2000 Svenskar söks fortfarande”. Svenska dagbladet (Elektronisk) 27/12 (041227)

TT-AFP (2005) ”Trög återuppbyggnad i Aceh”. Dagens Nyheter (Elektronisk) 9/5(050509)

TT-Reuters (2005) ” Tsunamin tog fler kvinnor än män ”. Dagens Nyheter (Elektronisk) 25/3 (050325)

Tunberg, Ida (2005) ”Karin sprang mot flodvågen för att rädda sina snorklande barn”.

Expressen (Elektronisk) 26/12 (051226)

Intervjuer

Livets Ord: Jan Olov Svanberg, Asienansvarig.

Lutherhjälpen: Stefan Håkansson, informationsansvarig

Röda korset: Eva Lingvall, Rödakorskonsulent och Kalle Sundqvist programansvarig för nationell beredskap i mittregionen.

Svenska kyrkan: Ulf Claesson, präst vid Sandvikens församling

Mejlkontakter

Pmu Interlifes: Maud Andersson, biståndssekreterare, samt Pelle, biståndsarbetare.

Stiftelsen Thailands Övärld: Andreas Buöen.

Litteratur

- Asp, Kent, *Mäktiga eller maktlösa? Medierna inför 2000 talet* s.9-21 sidan 16: Carlsson Ulla red. (1999) *Medierna i samhället kontinuitet och förändring*. Göteborg: Nordicom.
- Boëthius, Maria-Pia (2002) *Mediernas svarta bok en kriminografi*. Stockholm: Ord front.
- Aktuella livsåskådningar del 1 Existentialism , Marxism* Redaktion Bråkenhielm Carl-Reinhold m.fl.(1988). Malmö: Doxa
- Ekholm Mats (1979) *Praktisk intervjuteknik*. Stockholm: Awe/ Geber
- Är Sveriges Bistånd effektivt?* Enrique Ganuza & Lundahl Mats (red.)(1995) Stockholm: SNS
- Frisk, Liselotte (1998) *Nyreligiositet i Sverige*. Nora: Nya Doxa
- Lidandets mening*. Kallenberg Kjell red. (1992) Lund: Natur och kultur
- Katastrofkommissionens rapport (2005) *Sverige och tsunamin* .Avesta: Lind och Co
- Lundin Tom (1992) *Traumatisk stress och personlig förlust*. Linköping: Almqvist & Wiksell
- Medierna på olycksplatsen*. Räddningsverkets rapport(2002)
- Sartre Jean Paul (1964) *Existentialismen är humanism*. Lund: En Aldusbok
- Thelander Joakim (2006) *Mutor i det godas tjänst? Biståndsarbetare i samtal om vardaglig korruption*. Sociologiska institutionen. Lund: Lunds universitet.
- Werkelin, Pigge och Lena Katarina Swanberg (2005) *Klockan 10.31 på morgonen i Khao Lak*. Falun: Bonnier Fakta
- Wijkman Anders (2005) *Tsunamin– den onödiga tragedin* .Stockholm: Ekerlid
- Wijkman Anders (1985) *Naturkatastrofer – människans verk?* Stockholm: Röda Korset
- Ölander Charlotta (2005) *Och himlen var så oskyldigt blå*. Lidingö: Langenskiöld

Internetsidor

ACT: <http://www.act-intl.org> (180406)

Code of Conduct :

<http://www.redcross.se/RKSF/sfdesign.nsf/main?OpenAgent&size=&Layout=ReadSimpleDoc&docid=EC1C39ACC295AA60C1256DD3005A06D1&> (100806)

Generalkonsulatet: http://www.swedenabroad.com/pages/general_45964.asp (200306)

Livet Ord: <http://www.livetsord.se/new/default.aspx?idStructure=1039> (200406)

Lutherhjälpen: http://lutherhjalpen.svenskakyrkan.se/omoss_historik.asp (200306)

Pmu Interlife: <http://www.pmu.se> (260505)

Räddningsverket: <http://www.srv.se> (270506)

Röda Korset: <http://www.redcross.se> (260506)

Stiftelsen Thailands Övärld: <http://www.phiphidirect.com/> (200406)

Svenska Kyrkan : http://www.svenskakyrkan.se/om_ar_svk_historia.asp?(90806)

http://www.svenskakyrkan.se/fakta/om_skut/ (90806)

9. Appendix

Biståndsfrågor ställda till Röda Korset

Intervju med Eva Lingvall, Rödkorskonsulent ,och Kalle Sundqvist, Programansvarig för nationell beredskap för region mitt, den 13/3-06.

I inledningsfasen förklarade jag mitt syfte och frågade om jag fick skriva deras namn samt om jag fick bilda samtalet, vilket var helt okej. Eva Lingvall var den som svarade på mina första frågor.

- 1. Hur går det till innan ni ska börja med ett biståndprojekt?** – Om vi tar tsunamikatastrofen som exempel. Så var det Röda Korset i Thailand som först åkte ut och gjorde en bedömning av vilka resurser som behövs. Sedan skickas en ampel till huvudkontoret eller man kan säga sambandscentralen. Där har man koll på vilka Röda Kors som har den bästa kännedomen över ett visst område. Som Sverige är duktig på vatten frågor. Då skickas det ut en begäran därifrån ut till systerföreningar ute i världen.
- 2. Vilken inställning till biståndsarbetet har ni?** – Vi är ett biståndsorgan.
- 3. Hur många biståndsprojekt är ni engagerad i?** – Vi är engagerade i flera projekt men jag vet inte i hur många.
- 4. Vilken hänsyn visar ni till landets kultur och religion?** – Vi är en politisk och religiös obunden organisation. Men vi respekterar den kultur vi arbetar i. Oftast när vi reser ut ifrån Sverige är det till en systerorganisation då får man hjälp av dem om det skulle vara något.
- 5. Hur bedriver ni informations kampanjer?** – Vi bedriver olika kampanjer med hjälp av affischer. Tidningsannonser.
- 6. Hur driver ni opinion för en viss sak?** – Via kampanjer.
- 7. Hur går insamlingsarbetet till?** – Insamlingsarbetet sker dels via månads givare och via bössinsamlingar. Vid katastrofen i Asien fylldes bössorna otroligt snabbt.
- 8. Hur hanterar er organisation de existentiella frågorna?** –Alla människor är för oss lika värda oavsett religion, etniskt tillhörighet, sexuell läggning osv. Vi tar inte ställning till något av detta utan enbart till människors olika utsatthet.
- 9. När en av era medarbetare åker ner till ett område, vilket stöd kan ni ge personen på plats?** – Vi har kristeam som kan komma ner och bistå annars pratar man med sina medarbetare.

- 10. Vilket stöd kan personen få på hemma plan efter hemkomsten?** – När man kommit hem kan man dels prata med arbetskompisar det beror lite på vart man varit. Men vi har ett avtal med Sankt Lukasstiftelsen dit vi kan vända oss för att få stöd.
- 11. Kan ni se att det skett en ökning av givmildheten efter katastrofen?** – Tyvärr kan vi säga att det är som vanligt igen. Vi hade hoppats att folks givmildhet skulle bestå.
- 12. Övriga kommentarer** – Under tsunamikatastrofen var det inte allt som gick efter regelboken. Det hände att folk fick ta egna beslut men det skedde i Röda Korsets anda. Jag som var i Gävle tog ett beslut om en konsert efter ett samtal från konserthuset att man ville hjälpa oss. Det skedde då på våra premisser.

Biståndsfrågor ställda till en biståndsarbetare

Frågor till Kalle Sundqvist som var på Arlanda och tog emot människor från de tsunamidrabbade områdena.

- 1. När började du arbeta på din organisation?** – 1984 började jag arbeta för röda korset.
- 2. Vilken bakgrund har du?** - Jag är fritidspedagog i bakgrunden.
- 3. Har du varit ute förr på fältet?** – Jag var ute i Asien när jag jobbade för Sida och försökte bekämpa den gyllene triangeln. Laos och Burma hade väldiga problem på 70 talet. Arbetade mycket förebyggande.
- 4. I så fall under hur lång tid och i vilket land?** – Jag var ute i en längre period då som volontär.
- 5. I vilket skede fick du besked att du skulle resa ner till kris/katastrofen?** – Nu var jag inte i landet men mötte folk som anlände hem på Arlanda. Det var på måndagen. Jag var sedan total 11 dygn på Arlanda de första två dagarna förberedde vi ankomsten sedan tog arbetet åtta dagar.
- 6. Kan du nämna några av dina arbetsuppgifter?** – Mitt första uppdrag var att se till att det fanns krisutbildad personal på planet ner till Thailand. Men så säger min chef att det är rörigt på Arlanda och frågar om jag kan åka ner till Arlanda. Jag och en kollega delade upp dygnet för att orka. Från sex på morgonen till sex på kvällen.
- 7. Hur känns det att se förödelsen?** – Det första jag fick se på Arlanda var ett stort kaos.
- 8. Hur känns det att möta människor i kris?** – Jobbigt för man fick höra så många tragiska berättelser.

9. **Vilket stöd fick du på plats?** – Det fanns ett kristeam på Arlanda som man kunde vända sig till. Annars pratade man med varandra.
10. **Kunde du känna religionens närvaro?** – Svenska Kyrkan fanns på plats i Arlanda och gjorde ett otroligt fint jobb.
11. **Vilka existentiella frågor väcktes under arbetet?** – Jag tänkte på mina barn när det kom föräldralösa barn. Det fanns de barn som mist både föräldrar och syskon. Jag tänkte också på vilka enorma insatser som gjordes och vilka skyddsnet som finns. Hur bra allt fungerade alla som hjälpe till hade sina givna roller. Det fanns ingen som inte visste vad de skulle göra.
12. **Hur tacklade du dessa?** – Svårt att säga men när man är inne i jobbet bara jobbar man på.
13. **Har ditt arbete påverkat dig som person eller är du samma person som innan?** – Jag har blivit mer känslig när jag ser en katastrof på tv .Nu tänker jag mig in på ett helt nytt sätt in i deras situation.
14. **Efter ditt arbete på plats vilket stöd fick du hemma?** – vi har ett avtal med sankt Lukas stiftelsen dit man får vända sig och själv välja om man vill tala med en psykolog eller präst. Jag valde en präst som själv varit i Thailand. Det kändes bra för mig. Nu känner jag att jag pratat av mig. För mig har det hjälpt att få prata om katastrofen.
15. **Vilka egenskaper tycker du man ska ha för att klara av ett arbete i en kris/katastrof situation?** – Man måste vara lyhörd.
16. **Har du något du vill tillägga?** - Nej

Biståndsfrågor ställda till Lutherhjälpen den 13/3 2006

Intervju med Stefan Håkansson , informationsansvarig på Lutherhjälpen.

I Intervjuns inledning förklarade jag mitt syfte och frågade om jag fick banda samtalet samt om jag fick skriva personens namn eller om personen ville vara anonym. Jag träffade Stefan i kyrkans hus i Uppsala mötet varade i 60 minuter.

1. **Hur går det till innan ni ska börja med ett biståndprojekt?** – När en det händer en katastrof som ex. tsunamin i Sri Lanka åker först medarbetarna från en systerkyrka ut och tittar på vad som behövs göras man skriver som en lista och skickar sedan en ampel till Act i Genève. I Genève samlar man ihop som i tsunamins fall flera länders behov. En appell skickas ut till varje land. Sedan skickar man den personal som

behövs till området. Man handlar det som behövs så nära katastrofen som det bara går. Man startade snabbt hjälpverksamheten. Sedan har man revideringar efter hand.

2. Vilken inställning till biståndsarbetet har ni? – Det är våran uppgift att hjälpa medmänniskor. Det är det vi är tillför.

3. Hur många biståndsprojekt är ni engagerad i? – Vi är engagerade i flera projekt.

4. Vilken hänsyn visar ni till landets kultur och religion?

– Eftersom hjälpinsatserna sker på systerkyrkornas villkor sker det automatiskt. När man arbetar på det sättet så lär vi oss av dem som är ifrån det landet. Man lär sig landets kultur och den kontexten. För de som är ifrån det landet vet bäst vad som behövs.

5. Hur bedriver ni informations kampanjer? – Man kan skilja på informations kampanjer och insamlingskampanjer. Genom att i informationskampanjer vill man lära folk. Insamlingskampanjer handlar om att samla in pengar. Det görs på olika sätt. Dels genom annonser, affischer, tv reklam och på Internet genom kollekt vädjan till församlingar. Man köper också kalla adresser från bokförlag. Så skickar man ut till folk förhoppningsvis svara då folk på dessa.

6. Hur driver ni opinion för en viss sak? – Genom information.

7. Hur går insamlingsarbetet till? – Dels så samlar vi in pengar via månads givare, dels via kollekt, men också via annonskampanjer tidningar, tv.

8. Hur hanterar er organisation de existentiella frågorna? – Det är en svår fråga det är så individuellt.

9. När en av era medarbetare åker ner till ett område, vilket stöd kan ni ge personen på plats? – Dels så pratar man med sina medarbetare. Men sedan kan man få hjälp av någon som kan psykosocial hjälp. Det kan vara så att i ett vist område behövs den hjälpen. Då är det inriktad mot vanliga människor och även den som hjälper. Men det handlar också om att se till att medarbetarna får ledigt och får möjlighet att vila. En medarbetare som är utarbetad gör inget bra jobb. D.v.s. att det inte gagnar någon

10. Vilket stöd kan personen få på hemma plan efter hemkomsten?

– Vi har debriefing sedan kan vi vända oss till Sankt Lukas stiftelsen och få hjälp. De arbetar med att stötta folk som varit ute bl.a.

11. Kan ni se att det skett en ökning av givmildheten efter katastrofen? – Vi fick lite lägre fasta aktioner. Men vi har normalt 50 miljoner och fick in 40 miljoner.

Egentligen kan man inte säga att det blivit sämre. Vi har ett positivt insamlings klimat i Sverige.

12. **Övriga kommentarer?** – Varje gång någon intervjuar mig vill jag försöka lirka in att det finns ett stort behov av hjälp på många ställen som Kongo där fler människor dött än vad det gjorde under katastrofen. Varje vecka sker en ny katastrof där lika många människor dör som i tsunamikatastrofen det är viktigt att tänka på.

Bistandsfrågor ställda till en bistandsarbetare

Stefan Håkansson Lutherhjälpens informationsansvarig gav även svar på dessa frågor.

1. **När började du arbeta på din organisation?** – Jag började arbeta på Lutherhjälpen 2003.
2. **Vilken bakgrund har du?** – Jag är beteendevetare halkade in på det här av en slump och har en bakgrund inom psykiatrin.
3. **Har du varit ute förr på fältet?** – Jag har varit ute på andra ställen som Indien, Sri Lanka, Moçambique. Har även besökt platser som får ett lång-siktigt stöd. Inom katastrof gebitet är det Indien och Sri Lanka.
4. **I så fall under hur lång tid och i vilket land?** – Ingen kommentar
5. **I vilket skede fick du besked att du skulle resa ner till kris/katastrofen?** – Det var andra veckan i januari. Så hade vi ett veckomöte där det kom fram att vi skulle skicka ner Christer Åkesson som är vår direktor. Då passade man på att ta med mig för att ta foton och dokumentera. Vi ville se med egna ögon hur det såg ut på plats. Med två dagars varsel åkte jag ner så det var snabba beslut.
6. **Kan du nämna några av dina arbetsuppgifter?** – Min uppgift var att samla information och ta bilder.
7. **Hur känns det att se förödelsen?** – Det är förvånans värt det är skillnad på om det hänt här det jag slog mig när jag besökte uppsamlingslägren. Man var tacksam för dem man hade kvar, att man levde. Det är en stor skillnad på hur man ser på livet där nere. Det säkert på att man har en annan tro.
8. **Hur känns det att möta människor i kris?** – Jag har jobbat inom rättspsykiatrin förut det kände jag att hade väldig nytta av för där är det också människor i kris. Det är ungefär på samma sätt man möter människor. Att bemöta människor i trauma. Det är jätte hemskt att möta drabbade. I Sri Lanka var det flest fiskar befolkningen som blev drabbade.
9. **Vilket stöd fick du på plats?** – Jag och Christer pratade igenom intryck. Nu kände inte jag något större behov att prata om det. Mitt sätt att bearbeta intryck är att skriva ner. Sedan var det en väldigt intensiv period. Man tar tag i det hemma.

- 10. Kunde du känna religionens närvaro?** – Ja i högsta grad. Deras inställning till livet skiljer sig. Som nu under katastrofen var man tacksam för de anhöriga man hade kvar i livet. Man hängde inte upp tillvaron på de anhöriga som var döda. Vi i vårt land har en tendens att älta. Religionen har format själva samhället det gäller på många platser i världen.
- 11. Vilka existentiella frågor väcktes under arbetet?** – Det handlar mycket om ens plats i sammanhanget. Jag inte haft så många tankar om det. För vi lever i ett så skyddat land. Vi lever i ett land där det inte händer så många naturkatastrofer och vi lever ju i en demokrati.
- 12. Hur tacklade du dessa?** – Ingen kommentar.
- 13. Har ditt arbete påverkat dig som person eller är du samma person som innan?** – Jag har lärt mig att man ska uppskatta det man har. Vi bor i ett land med stora möjligheter. Jag hänger inte längre upp mig på vissa saker för vissa saker är inte värd den energin.
- 14. Efter ditt arbete på plats vilket stöd fick du hemma?** – Jag kände inte något större behov att få prata. Men vi har ett avtal med sankt Lukas stiftelsen dit man kan vända.
- 15. Vilka egenskaper tycker du man ska ha för att klara av ett arbete i en kris/katastrof situation?** – Man måste vara lyhörd och kunna känna av stämningar ta in kulturella och religiösa kontexter. Sen har alla människor som valt att arbeta med det här har empati. Man vill hjälpa andra som inte kan klara av vardagen själv. Vara professionell vara fokuserad på det man ska göra är viktigt att kunna. Det är lätt att man fladdrar iväg att man inte ger sig in i en annans område. Att man håller sig till sin organisations policy. Vi har en uppförande kod man får fylla i när man åker ut. Det är viktigt att man följer det. Att hjälpa en människa i nöd går först.
- 16. Har du något du vill tillägga?** – Folk där nere var tacksamma att det fanns folk som brydde sig och som vill lyssna på deras berättelser. Många stod därför på rad bara för att få berätta just sin historia.

Biståndsfrågor ställda till en biståndsarbetare hos Pmu interlife

Kontakten skedde via telefon och mejl p.g.a. att Pelle bor neråt i Sverige.

- 9. När började du arbeta på din organisation? – 1995**
- 10. Vilken bakgrund har du? – Fiskare, industriarbetare, chaufför**
- 11. Har du varit ute förr på fältet? – Ja**
- 12. I så fall under hur lång tid och i vilket land? – Tanzania 1995-96, 90-97 samt 92-95**
- 13. I vilket skede fick du besked att du skulle resa ner till kris /katastrofen? – Till Sri Lanka så var det så att vi skulle sätta upp ett fältsjukhus strax efter Tsunamikatastrofen.**
- 14. Kan du nämna några av dina arbetsuppgifter? –**Det var att här i Sverige samla ihop materialet främst då från försvaret, sen koordinera packningen och få iväg det, och på plats vara med att sätta upp det.
- 15. Hur känns det att se förödelsen? –** Jag kom ju ut efter några veckor så det värsta var röjt så det var inte så svårt för min del att se det.
- 16. Hur känns det att möta människor i kris? –** Jag kan väl inte säga att jag direkt mötte folk som var i kris utan det var mest folk som levde under dåliga förhållanden.
- 17. Vilket stöd fick du på plats? –** Vi hade kontakt med den lokala samarbetskyrkan och dess representanter.
- 18. Kunde du känna religionens närvaro? –** På Sri Lanka är den alltid närvarande genom att det finns så mycket buddist tempel och munkar ute bland folk
- 19. Vilka existentiella frågor väcktes under arbetet? –** Man kan väl säga eftersom jag jobbat ute i en hel del år så är man förberedd på det man upplever och därför kan jag inte säga att jag upplevde att det väcktes nya frågor.
- 20. Hur tacklade du dessa? –** Ingen kommentar
- 21. Har ditt arbete påverkat dig som person eller är du samma person som innan? –** Jag tycker nog att jag är samma person som innan, det beror kanske på att jag kom inte ut i själva katastrofen utan strax efter och påverkades därför inte på samma sätt som t.ex. när jag kom till Rwanda i samband med kriget där 94 och såg massor mördade människor det påverkade mig ännu mer.
- 22. Efter ditt arbete på plats vilket stöd fick du hemma? –** Har inte känt att jag har behövt extra stöd utan det har räckt att man fått prata om vad man sett och gjort i naturliga sammanhang.

23. Vilka egenskaper tycker du man ska ha för att klara av ett arbete i en kris/katastrof situation? – Jag tror att man måste kunna känna med dem som drabbats och att man måste kunna improvisera i det arbete som man är ute för.

24. Har du något du vill tillägga?

Stiftelsen Thailands Övärld

Biståndsfrågor ställda till Stiftelsen Thailands övärld.

Jag hade mejl kontakt med Andreas Buöen som arbetar på stiftelsen.

- 1. När började du arbeta på din organisation/stiftelse?** – 26 december, 2004
- 2. Vilken bakgrund har du?** – Vid det aktuella tillfället var jag student.
- 3. Har du varit ute förr på fältet?** – Nej
- 4. I så fall under hur lång tid och i vilket land?**
- 5. I vilket skede fick du besked att du skulle resa ner till kris /katastrofen?** – Inte besked snarare att vi bestämde oss för att åka ner två dagar efter katastrofen.
- 6. Kan du nämna några av dina arbetsuppgifter?** – Organisering av hjälparbete/ logistik/ inköp/ genomförande Kontaktknytande/ nätverksbyggande Team ledare/ Ansvarig på plats.
- 7. Hur känns det att se förödelsen?** – Starkt och injicerande (man blir fylld av energi och känslor om vartannat).
- 8. Hur känns det att möta människor i kris?** – På ett vis upplyftande, då man ser att ens insats gör skillnad/ här finns jobb att göra.
- 9. Vilket stöd fick du på plats?** – Endast av frivilliga/ volontärer som stöttade
- 10. Kunde du känna religionens närvaro?** – Ja, Buddhismen var så att säga överallt. Religion i bemärkelse sorg och stöttande var såklart också närvarande.
- 11. Hur blev du bemöt av lokalbefolkningen?** – Med öppna armar. Mycket varmt mottagande, inte så konstigt kanske då det var de vi hjälpte.
- 12. Vilka existentiella frågor väcktes under arbetet?** – Vad händer när det tar slut. Varför vissa överlevde och inte andra, vem förtjänade att dö och vem förtjänade att leva? Vem bestämmer?
- 13. Hur tacklade du dessa?** – Funderade på det, men då jag insåg att jag inte hade svar på frågorna så slutade jag att ställa dem.

14. Har ditt arbete påverkat dig som person eller är du samma person som innan? –

Många erfarenheter rikare. Arbetet har öppnat mina ögon än mer än tidigare. Men inte minst har jag insett att man kan göra skillnad.

15. Efter ditt arbete på plats vilket stöd fick du hemma? –

Har inte funderat så mycket på det. Inget speciellt egentligen, men fick såklart många samtal medan jag var på plats.

25. Vilka egenskaper tycker du man ska ha för att klara av ett arbete i en kris/katastrof situation? –

Jävlar anamma. Vilja och optimism.

26. Har du något du vill tillägga? –

Märkte tydligt att man kom in i en liten svacka när man kom hem igen och det var utmanande att acklimatisera sig till vardagen igen.

Ibland kommer jag på mig själv att jag inte tänker tillräckligt mycket på vad jag upplevde – jag är lite väl mycket inne i vardagen helt enkelt. Kanske dags för en ny injektion?

Sammanställning av enkätsvaren från föräldrar.

Varje nummer står för en person som svarat. De fet markerade siffror är svar från män.

1. Vilka är dina starkaste minnen från tsunamikatastrofen?

1. De höga vågorna, det är det jag tänker på. Jordbävningen till havs det hade jag inte hört talas om förut.

2. Att det var så många barn som drabbades. Att det gick så sakta att får hjälp.

3. Det stigande dödstalet. Bilderna på tv där de visade vågen komma.

4. Flera olika, ingen starkare än någon annan.

5. Vi stod mitt inför premiär av vår nyårsrevy då det tragiska inträffade. Jag fick ett telefonsamtal sent på kvällen från regissören. Hon undrade om jag hade möjlighet att med så kort varsel skriva ett tal inför premiären rörande katastrofen, vilket skulle läsas av mig framför ridå innan vi började. En uppgift som jag naturligtvis åtog mig samt genomförde, om än med gråten i halsen, inför 250 personer på nyårsnatten.

6. Naturens ofattbara krafter. Bilderna på vågorna och de ödelagda förstörda stränderna.

Förtvivlan, sorg, chock. Vikten av att hitta en syndabock i Sverige för att vi inte var så snabba som vi skulle ha varit. Jakten på denna syndabock är omänsklig tycker jag, för vem skulle i sin vildaste fantasi kunna tänka sig att det som hände faktiskt hade hänt?

7. Jag blev chockad när jag förstod hur omfattande olyckan var. Att det var många svenskar och att det var värst upp i Khao Lak där vi varit två gånger tidigare, senast julen före. Jag tänkte mycket på thailändarna som arbetade på stranden, jag undrade mycket över hur det gått för dem. De tillbringade hela sina dagar med att arbeta där, med massage, restaurang, försäljning och solstoluthyrning. Många hade sina barn med sig.
8. Kände starkt med de drabbade och deras familjer.
9. När man såg på tv hur flodvågen kom och hur människor for iväg. Hur allt rasade och saker som flöt omkring. Eftersom jag också hade en dotter som var i Thailand och luffade runt blev rädslan och oron ännu starkare pga. att jag inte visste om hon blivit drabbad av tsunamin.
10. Alla familjetragedier. Innan man började förstå omfattningen katastrofen var så enormt stor. Sedan oron för att någon i bekantskapskretsen skulle befinna sig där.
11. Bilderna på när vågen kommer land och synen av alla som springer. Att en släkting miste sin bror i Khao Lak.
12. Tv sändningarna och flodvågens resultat bland människor och natur samt fotot på en bekant som omkom.
13. Tv sändningarna och människor som berättade vad som hänt samt bilder man fick se i Tv.
14. Alla skadade människor och ensamma barn, föräldrar. Antalet döda människor.
15. Att familjer har splittrats och barn har blivit föräldralösa. Bilden av paradiset som blev en soptipp.
16. Bilderna på vågen och kraften som den hade.
17. Stora rubriker om en stor katastrof.
18. Minns att jag fylldes av stor fasa och sorg över att något så fruktansvärt kunnat hända. Kunde inte förstå! Mina tankar gick till alla omkomna och anhöriga jag grät.
19. Tv stod på hela tiden man följde det hela tiden det tog tid innan man förstod omfattningen.
20. Bilderna av vågen och alla människor som sprang.

2. Vilka existentiella frågor väcktes hos dig när du tog del av all den information vi fick under katastrofen?

1. Man förvisade sig om hur skört livet är. Att livet kan förändras på en sekund.
2. Inga sådana frågor kom just då.
3. Jag kände bara en stark empati med de drabbade.
4. Inga speciella.
5. Hur kan vi på bästa sätt hjälpa till, snabbast möjligen, för de drabbade? Hur kan världen hjälpa alla föräldralösa barn och splittrade familjer? Varför drabbar katastrofer ofta de redan

drabbade människorna? Varför vaknar inte världen och ser den värld vi skapat – och inser att vi måste rädda vår planet för att rädda oss själva?

6. Undran över hur de människor som hade sina hem utmed stränderna men som klarade sig kommer att hitta en ny mening med sin tillvaro när hela släktband och vänner bara uppslukades av havet. Hur alla semesterfirande människors anhöriga ska hitta en mening i den tomhet som måste infinna sig att få hem nära och kära i kistor eller inte alls få tillbaks någon. Eller de semesterfirande familjer och par som splittrades och blev tvungna att åka hem utan en eller flera personer, hur kommer de att kunna gå vidare och hitta glädjen igen?

7. Jag är alltid glad över att jag och min familj alltid försöker uppfylla våra drömmar. För mig är det inte det viktigaste att leva längst, utan att leva det liv som jag vill leva. Jag har hellre kvalitet på livet än kvantitet. Vi har återvänt till Thailand efter olycka, dels för att vi älskar det landet och människorna och inte kan vara utan det, dels för att thailändarna behöver turismen så väl.

8. Jag uppskattar livet på ett annat sätt än förut. Njuter av att man lever och är frisk.

9. Allt var så överkligt man trodde inte att det var sant. Det var ofattbart! Det är klart frågorna väcktes hos mig hur räddningsarbetet fungerade när det var så oerhört många människor som blivit drabbade och inom en stor del av Asien vilket man först inte förstod.

10. Livet att som en skänk från ovan. Vi vet inget om våra livsöden.

11. Inga speciella tankar. Mest att det är ödet som avgör när det är dags.

12. Människans litenhet mot natur bevisades åter.

13. Att livet kan förändras på någon sekund om att det är viktigt att leva i nuet.

14. Vet ej. Hur bräckligt livet är samt hur snabbt det kan förändras. Vilken stor sorg och rädsla alla dessa människor fick uppleva. Vet ej om det är existentiella frågor har ändrats sedan katastrofen. Jobbar inom sjukvården och upplever död och sorg ganska ofta där. Detta har gjort att man har funderat mycket kring livet och döden.

15. Vad är meningen med detta? Ingår detta i Guds plan ?

16. Hur skört livet är och hur snabbt man kan förlora stora delar av sin familj.

17. Nej, vet inte.

18. Frågor som: vad kan vi göra för att hjälpa alla drabbade människor? Hur?

Hur ska livet för dessa någonsin kunna återgå till det normala? Hur orkar man??

19. Inga

20. Att livet kan förändras på ett ögonblick.

3. Har katastrofen påverkat dig som person?

1. Jag funderar mer på det jag har att det materiella inte betyder så mycket.
2. Man bryr sig mer om sina närmaste.
3. Jag är i det stora hela den samma men visst blir man påverkad.
4. Tillfälligt då det hände, men inte sedan.
5. Jag kände flera människor som befann sig i Thailand under katastrofen, några av dem fick aldrig återse Sverige och sina släktingar. Visst har det satt spår. När katastrofer inträffar blir man genast varse om hur ömtåligt livet är och hur fort livet kan ta en vändning. *Carpe Diem* blir än tydligare att leva efter – och då menar jag i första hand att se till sina närmsta och finnas där dagligen, även i jobbiga stunder. Egoism känns oerhört onödigt och materialistiskt. Vidare så behöver människan tydligare miljömedvetenhet och även, tycker jag, att lära sig väna om andra människor UTAN att det för den skull inträffat en katastrof.
6. Lite tror jag, respekten för naturens krafter. Att människor reagerar både lika och olika vid katastrofer och jag undrar hur jag skulle reagera om jag skulle drabbas personligen. Att försöka tänka på att ta tillvara de goda tillfällena mer. Att vårda mina vänner och relationerna med mina närmaste så uppriktigt och vänligt som möjligt.
7. Jag tror inte det, inte nämnvärt.
8. Lite mer ödmjuk har jag nog blivit.
9. Ja väldigt mycket eftersom det är så oerhört många drabbade. Sårade , döda människor. Människor som mist sina anhöriga. Dessutom så har befolkningen också blivit drabbade på ett mycket hårt sätt. De har förlorat sina hem anhöriga och arbeten.
10. Större ödmjukhet inför att man får fortsätta leva och tacksam att man lever.
11. Nej
12. Nej - jo, synen på politiker och tjänstemän har blivit negativ- synen på den privata människan och dess dolda kraft har blivit positiv.
13. Nej
14. Vet ej
15. Blev inte drabbad personligen men katastrofen har påverkat mig känslomässigt. Det som verkar omöjligt kan verkligen hända. Man påverkas på så sätt att man känner med andra.
16. Inget direkt.
17. Nej det har det inte gjort, man är medveten att det kan förekomma.
18. Tror jag tänker mycket mer och är Ännu mer rädd och tacksam över det jag har...
Allt kan ju gå förlorat på bara några sekunder!
19. Nej

20. Nej se ovan.

4. Gav du pengar till någon hjälporganisation?

1. Jag gav till Lutherhjälpen för de hade bössor i kyrkan.

2. Nä det gjorde jag inte då.

3. Gav pengar till Röda korset.

4. Ja till Röda Korset.

5. Vår revyensemble tog kontakt med Röda korset och bad att få bössor att ställa i lobbyn.

Under premiärkvällen gick även pengarna från försäljningen av programbladen direkt till röda korset. Totalt har jag för mig att vi kunde ge RK 10 000 kronor. Privat lämnade vi som familj bidrag till RK likaså.

6. Ja, till människor som var ute med insamlingsbössor.

7. Ja det gjorde jag.

8. Ja

9. Ja 1000 kronor som jag betalade in bara några dagar efter tsunamikatastrofen.

10. Ja

11. Ja Röda Korset

12. Nej - jo via föreningar och organisationer jag tillhör.

13. Ja

14. Ja

15. Ja, bl.a. till röda korset.

16. Ja röda korset vid hjälpgala

17. Ja röda korset

18. Ja

19. Ja

20. Ja till de med bössor,(Röda Korset, Rädda barnen)

5. Ger du mer pengar till olika katastrofer nu än innan tsunamikatastrofen?

1. Nä det kan jag inte säga.

2. Jag ger pengar till amnesti international.

3. Nä det är ungefär det samma. Fast jag la lite mer pengar i frälsningsarméns bössor i julis.

4. Nej

5. Nej. Vi har ett fadderbarn i Indien som vi stödjer via SOS-barnbyar. Hon går först.

6. Nej

7. Jag är cancerforsknings fadder, röda korset fadder, Unicef fadder för utvalda projekt, jag försöker rikta min hjälp till kvinnor och flickor i tredje världen. Dessutom stöder jag gärna frälsningsarmén för det arbete de gör för olycksbröder och systrar på hemmaplan. Men jag söker inte efter just katastrofer och stödjer dem extra mycket. Världen är full av orättvisor och katastrofer – dagligen - för många människor.

8. Ja ger mer pengar nu än innan.

9. Nej

10. Ja

11. Nej

12. Nej

13. Ja

14. Ja spontant ej varje månad

15. Nej, lika mycket

16. Nej

17. Nej

18. Nej

19. Ja

20. Nej, lika ungefär.

6. Hur tyckte du media skötte sig?

1. Det var både bra och dåligt skötte sig media. För vissa journalister var för när gångna. Vissa använde sig av dem som Pigges till exempel.

2. De skötte sig nog bra. Men det blev lite för mycket på slutet. Det blev lite tjatigt.

3. De skötte sig väl bra i det stora hela. Något närgångna var de ibland.

4. Det gjorde sitt jobb, nämligen rapportera så ingående som möjligt. Folk kände så klart stort behov att läsa och höra om det.

5. Jag har ärligt talat väldigt dålig koll på hur media skötte sig. Vi var mitt i revyspel, där flera i ensemblen på ett eller annat sätt var involverad i katastrofen, så vi hade fullt upp med att stötta varandra för att orka med föreställningarna. Vi hade lite som policy att efter de första dagarna gått och alla konstaterat att katastrofen verkligen var ett fakta, inte tala om eller titta för mycket på nyhetssändningar om det som inträffat. Mediebilder som kablades ut från CNN och BBC var ofta osmakliga och fruktansvärda och bidrog inte till att göra det lättare för de som redan led. Det fanns ingen anledning att göra skadan värre – om det nu gick.

6. Hetsjakten på en syndabock blev bara för mycket. Och att exploatera Pigge på det sättet som de gjorde kan påverka honom väldigt negativt längre fram. Men visst gjordes bra informationsmedia också.

7. Media har alldeles för snuskigt mycket makt. De klagade hysteriskt över att myndigheter och andra ansvariga inte reagerade fort nog. Dom var minsann själv med på första planet när de fick höra talas om det. Knappast med omtanke om de drabbade utan snarare för att kamma hem värsta nyhetsskopet, före alla andra om det visade sig bli en stor grej. Sedan har de fortsatt att frossa i människors olyckor efter katastrofen. De river hela tiden upp nya sår och de jagar med blåslampa efter någon att anklaga, för att inte gjort tillräckligt, eller inte gjort rätt saker vid rätt tidpunkt. Jag tycker det skiner igenom vad dom framförallt är ute efter, att sälja så mycket tidningar som möjligt, på andras olycka.

8. Bra mycket information varje dag.

9. Man fick uppdaterad information hela tiden. Varje dag och flera gånger om dagen pratades och berättades det om tsunamin och man fick information om hur siffrorna hela tiden ökade med antalet döda människor.

10. Bra

11. Ganska bra, blev lite frosseri i alla reportage om hur illa UD skötte sig.

12. Det skiljde sig från tidning, tv kanal till tv kanal, engelska Sky var bäst.

13. De var bra både Tv och tidningar visade respekt för katastrofoffren.

14. Bra utan media vet man aldrig hur lång tid det hade tagit innan hjälp hade skickats. Tack vare media fick fritidsresor med Lottie Knutsen eller liknande namn ut sitt budskap om akut hjälp samt att insatserna ej var tillräckliga. Tv hade insamlingar av pengar som skulle användas till katastrof drabbade offer.

15. Bra (tror jag). De försökte väl ge en så informell bild som möjligt. Men det var mkt fokus på alla svenskar som var där så att man nästan glömde bort lokalbefolkningen som verkligen blev drabbade.

16. Bra man fick veta det man ville veta.

17. Tyckte att de skötte sig bättre än regeringen. Lotti Knutsen var jättebra.

18. Tycker media skötte sig jättebra! Informationen om allt som hände i Thailand och övriga drabbade områden, nådde oss oroliga här hemma på ett bra sätt... Det följdes upp hela tiden.

19. De söker alltid upp det värsta och om och om igen. Visar de mest drabbade för att sälja.

20. Bra, fast man får intrycket av att svenska regeringen orsakade allt elände och Lotti blev den stora hjälten.

7. Hur tycker du hjälporganisationerna skötte sitt arbete?

1. De skötte sig bra. De fick ihop mer pengar än de kanske kunde förvalta. Det fungerade väl bra tanke på den omfattning katastrofen var.
2. De skötte sig bra tror jag. Jag har i alla fall inte hört något negativt.
3. De skötte sig väl bra tanken på den storleken på katastrof tsunamin var. Våra myndigheter var väl lite sega men annars fungerade det väl hyfsat.
4. Bra antar jag, när det kom igång. Men det var taffligt skött från början. Handlingskraftiga räddningsledare skulle ha haft befogenhet att dra igång det istället för politiker.
5. Om det som stått i tidningarna är sant så tyder allt på att de svenskar som drabbades inte fick den hjälp de behövde. Allt är som sagt relativt, och det är svårt att genom media skaffa sig en ärlig uppfattning då det mesta är sensationsjournalistik på hög nivå vid alla katastrofer. Från det jag personligen hört, och då gällande de turistade svenskarna, var hjälpen dålig – för att inte säga obefintlig. Sedan kanske det har att göra med att ingen förstod omfattningen av katastrofen förrän långt senare.
6. Till största delen alldeles fantastiskt bra men så här i efterhand kan man tycka att de sinsemellan borde ha bättre kanaler så samordning även fungerar mellan de. Otroliga insatser har gjorts människor emellan från minsta till största detalj, fantastiskt bra. Med facit i hand har de kanske till om med varit för snabba att hjälpa till med bl a båtar och utrustning till alla människor (inte bara fiskare) så det har påverkat t ex fisket ekologiskt sett väldigt negativt.
7. Är inte så insatt i det, men jag är övertygad om att alla inblandade gjorde sitt allra bästa efter sin egen förmåga.
8. Organisationerna skötte sig bra men inte regeringen.
9. Det var katastrof att inte hjälparbetet från Sverige kom igång redan första dagen. Det ska finnas beredskap för sådana här händelser. Det borde man ha lärt sig efter bl.a. händelserna med Estonia. Vad jag förstått så var thailändarna oerhört duktiga att organisera hjälparbetet. Men hjälpen från Sverige kom alldeles för sent igång. När andra från Sverige förstod att det var en stor katastrof som hänt borde väl politikerna ha förstått det också!! Här handlar det om att hjälpa människor och rädda liv och då ska inte kostnader/pengar blandas in.
10. Bra
11. Verkar ha skött sig bra. Har väl inte kommit fram några skandaler än.
12. När det väl kom igång gick det bra. Som tur var tog privat personer initiativ på plats och organiserade det hela.

13. Det tog lång tid innan svenska hjälporganisationer kom ner och många privat personer fick hjälpa till.
14. Bra önskar dock insatserna kunde påbörjas tidigare, samt allt mer hjälp fanns att tillgå.
15. Bra
16. Jag tror de skött det bra annars hade man hört det i media.
17. Oj det lilla jag vet har de skött sig bra.
18. Mycket bra!
19. Bra, det har ju aldrig kommit in så mycket pengar till någon katastrof tidigare.
20. Bra fast sent.

8. Tror du kulturella skillnader har betydelse för hur vi uppfattar och hanterar en kris-/katastrophsituation som tsunamin? I så fall på vilka sätt?

1. De som trodde hade säkert lite lättare att hantera situationen. Än de som inte tror.
2. Nä det tror jag inte.
3. Nej jag tror det inte har någon som helst betydelse. Det primära är att få hjälp allt annat är en bisak.
4. Det blir en mycket större uppmärksamhet när svenskar är inblandade, har det hänt i ett område där inga nordbor funnits så hade det nästan varit bortglömt nu.
5. Till viss del. Thailand är svenskarnas paradiset nummer ett. Där känner många sig hemma och den skilda kulturen har blivit familjär och en del av semestern. Att andra länder inte fick lika stort ekonomiskt stöd tror jag främst berodde på att de länderna redan innan inte var lika attraktiva resmål. Där visste inte människorna i väst hur landet ser ut, hur kulturen är osv. Det är alltid lättare att ta saker till sig som man VET OM och kanske är mer involverad i på ett eller annat sätt. Så den kulturella skillnaden tror jag inte är avgörande, utan det är mängden turister som årligen besöker stället i fråga och har ett samband till platsen.
6. Ja, det tror jag absolut. Och när det drabbar flera länder som i detta fall med både inhemska befolkning och turister från många olika håll i världen kan den kulturella blandningen säkert vara en tillgång och hjälp genom att få situationen belyst från olika perspektiv. Rent praktiskt kanske de kulturella skillnaderna ställer till problem genom att man kanske ser så olika på hur man ska gå till väga så att det inte går att ta hänsyn till alla, eller att det skapar mycket onödigt tidsspill.
7. Jag tror att vi ömmer mer för människor i länder som vi är bekanta med och som vi tycker om. Det känns som om det är våra vänner som har blivit drabbade.

8. Nej jag tror inte det har någon betydelse i vilken kultur vi lever i när det gäller hur vi hanterar och uppfattar en katastrofsituation.
9. Nej det tror jag inte.
- 10.** Thailandska människor i katastrofområdet har varit enormt hjälpsamma. Det är möjligt att det finns vissa skillnader mellan folkslag och kulturer.
11. Vi i Sverige lever ett så skyddat liv, att vi har svårt att förstå att naturkatastrofer är en del av livet/världen.
12. Inte människor emellan, där tar man hand om varandra, men de olika samhällena och deras institutioner och hierarkier skiljer sig.
13. Nej jag tror människorna har lika grundläggande behov.
14. Ja jag tror att vi i västvärlden förväntar oss större hjälpinsatser och att vår regering skall hjälpa oss i större grad/utsträckning än vad de gjorde. Vi i väst har fler och mer teknisk utrustning som kan tas i bruk vid katastrof.
15. Inget svar.
- 16.** Egentligen inte, men eftersom människor i t.ex. Indonesien lever närmare döden än vi så kan det tänkas att de kan hantera katastrofer bättre än vi. De klarar av att gå vidare i livet snabbare än vi.
17. Nej det tror jag inte. Det funkar nog lika i den situationen.
18. Inte kanske hur vi uppskattar en katastrofsituation, men finns pengar och resurser underlättar det ju hjälparbete osv. Men att känslomässigt hantera en kris är nog lika svårt i alla kulturer.
19. Svenskar tycker att staten ska fixa allt och kräver syndabockar.
20. Ja, det underlättar nog om man har en fast tro på något.

9. Tror du religion/religiös tro har betydelse för hur man uppfattar och hanterar en kris-/katastrofsituation som tsunamin? I så fall på vilka sätt?

1. Det var en mänsklig katastrof och inte en religiös. Religionen hade ingen betydelse.
2. Just för de som drabbats är det säkert bra. Men för oss andra ingen betydelse. Men kanske för de som drabbades hårdast hade det säkert betydelsen. Den kristna tron finns undermedvetet hos oss.
3. Har man en tro kan det vara till tröst annars har det igen betydelse tror jag.
4. Vet inte
5. Mycket liten betydelse, kanske just för att det handlar om buddister. En religion många ser som en livsstil och inte religion, och som inte missionerar. I vilket fall som helst är det en tro

som är i ropet i väst och som anses välbefinnande, harmonisk och fredlig. Visst kanske den har betydelse, men inte någon avgörande betydelse. (Se fråga 9)

6. Stor betydelse avseende hur man kan finna en mening med all förödelse och förlust av mänskligt liv och lidande. Religion kan skänka tröst på olika sätt och en förtröstan på att gå vidare.

7. Om man finner stöd i sin tro eller i sin församling så är ju det bra. En del troende uppfattar säkert en sån här katastrof som ett straff från Gud. Medan andra ser det som att Gud vakade över just dem. Jag har hört troende människor säga att nu lämnar jag över det här i Guds händer så får han hjälpa mig, och de har sedan tyckt att de fått hjälp. Men samtidigt så finns det människor som klarar av kriser bra utan att vara troende. Jag brukar tänka att om jag inte kämpar emot utan istället följer flödet, så brukar det ha samma effekt för mig, som inte är troende. Hjälper kommer och lösningar dyker upp.

8. Kan nog vara till stor hjälp om man är troende och känner styrkan i tron.

9. Nej det tror jag inte.

10. Varierar från person till person.

11. Nej

12. De troende måste ha undrat varför Gud tillät dessa offer, samtidigt som det ceremoniellt och rituella adjö tagandet av nära och kära ofta har religiöst innehåll.

13. Kan nog hjälpa att bearbeta sorgen och saknaden.

14. Vet ej, alla sörjer oberoende religion, kanske vi dock har olika syn på varför saker händer och handlar olika pga. detta. Hur man hanterar en kris är individuellt beroende på vad man varit med om tidigare i livet, samt vilken hjälp som finns att få.

15. Ja. Många finner tröst och styrka i sin tro och andra som har samma tro.

16. Ja religionen och tron på en gud hjälper människor att få svar och inte fundera alltför mycket på varför katastrofer sker.

17. Ja det tror jag. Alla har sin tro på sitt.

18. Vet ej... Kanske förlitar man mer till Guds hjälp om man är troende.

19. Ja har man en stark tro kan man nog lättare gå vidare i livet och acceptera att naturen har sin gång.

20. Se ovan.

10. Vilka förväntningar anser du vi kan ha på vårt samhälle när denna typ av katastrof sker?

1. Nu har vi sett hur det var. Det fungerar säkert bättre i framtiden. Tack vare de erfarenheter vi gjort efter katastrofen.
2. Jag tror man kan alltid hoppas att hjälpen kommer fram snabbare nästa gång.
Tsunamikatastrofen var ju så extrem så man kan inte ha så stora krav.
3. Nu var det en extrem situation men visst borde vi kunna förvänta oss att få hjälp även om vi är utomlands.
4. Vi är ett rikt samhälle som borde kunna ha resurser till att skicka hjälp, även när inte svenskar drabbas.
5. Krisberedskap behöver finnas inför alla situationer – inte bara de som ligger svenskarna varmast om hjärtat. Tsunamin är något som får stå för nytänkandet i vårt samhälle och visst har vi mycket att lära av det. Vi måste dock komma ihåg att det inträffade inte hör till vanligheterna och att det då blir kaos bland de styrande är kanske inte helt osannolikt. MEN det är ingen ursäkt för hur mycket hanterades. I framtiden behöver Sveriges regering ta lärdom av det inträffade och verkligen förhindra att eventuella framtida katastrofer förvärras av den mänskliga sidans okunskap och villrådighet. Det behöver finnas planer och upplägg för hur kriser SKA, inte bör, hanteras – och det oavsett vilket folk eller vilken världsdel som är i behov av hjälpen. Gemene man är det desto svårare att påverka när det gäller den individuella insamlingen till katastrofområden med lägre betydelse och därför är det desto viktigare att våra styrande kan propagera för, och vara noga förberedda för hur man ska gå till väga vid katastrofer och hjälpa samtliga drabbade länder – inte enbart de man känner med.
6. Jag vet inte om man kunnat förvänta sig något annat än det som skedde. Vi är så förskonade mot katastrofer och krig. Just därför efterlyser jag bättre samverkan med våra grannländer. Så att kontaktvägar skapas för att kunna få en respons och snabb diskussion kring en händelse, för att öka förståelsen för vad som verkligen hänt och därefter kunna sätta in rätt resurser så snabbt som möjligt. Att personer i ledande positioner förstår allvaret även om det är storhelg.
7. Där är jag splittrad. Naturligtvis vill man känna att man har stöd och hjälp hemifrån. Men samtidigt är man ju medveten om att när man frivilligt åker till en annan världsdel så är det ju inte längre Sverige i första hand som har ansvar för ens liv. Det kan inte funka som hemma i Sverige. I USA dröjde det tre dagar innan myndigheterna varnade sina utsatta när orkanen Katrina var på väg, och då var det ändå i de drabbades egna land.
8. Att det finns en beredskap så att de snabbt är på plats.

9. Att det finns en beredskap för olika sorts katastrofer och hur man organiserar upp det hela. Vilka som ska kontaktas för räddningsarbetet så att det kommer igång så fort som möjligt. Det ska finnas uppdaterade listor på telefonnummer mm. Som ska kontaktas när något händer.
10. Alltid beredskap. Att det finns bestämt i förväg hur det hela skall hanteras och klara beslut i förväg inga politiker.
11. Vi kan förvänta oss hjälp, men UD är inget resebolag. Däremot skulle de reagerat snabbare som våra grannländer gjorde.
12. Korta beslutsvägar, behövs ingen sanktion uppifrån, ta samhällets resurser i anspråk utan politiska beslut.
13. Snabb hjälp som är organiserade så att besluten kan tas snabbt av politiker.
14. Se punkterna.
- Snabba insatser
 - Medicin, teknisk utrustning samt läkare till platsen.
 - Regeringen måste ha en aktuell handlingsplan för katastrofer som alla inblandade känner till.
15. Att det måste finnas personer med rätt kompetens och att beredskap finns för alla möjliga katastrofer.
16. Det skall finnas beredskap för alla typer av katastrofer, så att krisgrupper och experter på krishantering sätts in omedelbart.
17. Att hjälpen ska komma snabbare.
18. Regeringen har ju fått mycket kritik över hur den hanterade tsunamikatastrofen. Förhoppningsvis har vi lärt oss mycket av det här fruktansvärda som hände, och är med förberedda om något liknande skulle hända igen.
19. Det bör finnas en katastrofberedskap som regering tillsatt men man kan inte kräva ett underverk.
20. Att det finns någon slags krisberedskap och samarbete mellan olika myndigheter och hjälporganisationer.

11. Övriga kommentarer?

1. Inga kommentarer
2. Inget att tillägga
3. Inget att tillägga
4. Inget att tillägga

5. Jag är bestört över hur osmakliga vissa researrangörer och resebyråer är som tar upp FÖRDELAR som tsunamin haft för turisterna – som till exempel klarare vatten och finare kuststräcka än förr! (Se; Vagabond, nr 4, 2006 s. 23) Fy, jag mår illa av allt sånt. Till syvende och sist vill människor bara tjäna pengar på katastrofer. Visst vi hjälper gärna till med pengar för en uppbyggnad av landet – det får vi tusenfalt igen då vi kan slussa dit turister istället!!!! Lågt, uselt och kopiöst smaklöst. Jag skäms för västvärlden.

6. Hoppas på ett grundligt uppföljningsarbete vilket kan skapa bättre rutiner och beredskap vid andra katastrofer.

7. Inga kommentarer

8. Nej

9. Nej

10. Nej

11. Nej

12. Natur kan inte rå på, men myndigheternas tafflighet och lögner retar folk och avslöjar beslutsfattarna!

13. Nej

14. Tyckte att allmänheten hjälpte till bra genom att sätta in pengar på diverse konton till hjälporganisationer. Att människor fortfarande reser till Thailand hjälper också landets ekonomiskt.

15. Nej

16. Nej

17. Nej

18. Nej

19. Svåra frågor.

20. Inga kommentarer.

Sammanställning av svaren från studenter

De fet markerade siffrorna är svar från killar.

1. Vilka är dina starkaste minnen från tsunamikatastrofen?

1. När jag såg de första löpsedlarna och insåg hur omfattade det var.

2. Laila Freivalds och regeringens tafatthet.

3. Tv inslagen att nyheterna gick hela tiden. Sedan hörde mamma om bekantas bekanta att de varit där nere men klarat sig.

4. Hur dödsantalet ökade våldsamt.
5. Tv inslagen från tsunamikatastrofen.
6. Omfattningen och alla öden.
7. Alla bilder på tv och hur antalet döda steg hela tiden.
8. När jag tittade på text-tv & det stod att 10000msk var borta i flodvågen & en halvtimme senare hade siffran stigit till det tredubbla.
9. Det är nog bilderna i tidningarna på de som saknades och deras familjer som sökte de försvunna släktingarna. Tv bilder på stranden hur det såg ut efter.
10. De bilder som syntes i media, på tv och tidningar. Bland annat när man får se en svensk komma springande mot vågen.
11. Rädsla, en mycket god vän befann i Patong just då.
12. Förödelsen och alla människoöden. Svenskarna attityder att de inte fick den hjälpen de ville ha utav den svenska regeringen.
13. Mina starkaste minnen kom från alla tv sändningar.
14. Lik som flöt iland och folk som försökte klänga sig fast.
15. Berättelserna om de anhörigas förluster, kaoset.
16. Det kom utan förvarning alltihop. Alltihop var som en dröm, man trodde det inte var sant! Det var inte gripbart på något sätt.
17. Bilderna på när vågen väller över stränderna.
18. Bilden från tidningen kvinnan som springer mot vågen.
19. Oron för vänner på plats. Tryckt stämning på julen.
20. Framförallt bristande ansvar från UD & Regeringen hur man hanterat detta under och i efterhand.

2. Vilka existentiella frågor väcktes hos dig när du tog del av all den information vi fick under katastrofen?

1. Att det är så tragiskt, med så många svenska offer. Det kan ju hända vem som helst.
2. Jag var nog mest chockad och kunde inte ta in vad som hänt.
3. Jag tänkte bara att livet kan ta slut snabbt.
4. Vet ej.
5. Inga sådana frågor väcktes hos mig.
6. Vet ej.
7. Se nästa fråga.

8. Det jag tänkte på var att moder jord hade fått nog. Att vi inte ska förstöra på jorden något mer.
9. Hur de som bor i områden där tsunamin slog till skulle klaras sig. Hur de skulle kunna skydda sig mot liknande händelser i framtiden.
10. Att på ett ögonblick så kan livet förändras. Ens liv kan rasa samman, allt man har kan bara försvinna.
- 11.** Inga alls. Om frågan avser tankar och känslor kring livet. Meningen med det om händelser och fenomen är slumpmässiga eller ej , Guds vara eller icke etc.
12. Ingen speciell fråga. Jag har en tro på Gud och hans allmakt. Känner en viss trygghet i min gudstro.
- 13.** Människan är så liten och svag om man jämför med naturen och deras krafter.
14. Det väckte en hel del, men jag kom inte ihåg riktigt vad. Det som jag kommer ihåg som jag ifrågasatte och frågor som jag ställde mig om mänskligheten var dessa;
Hur kan människorna vara så dumma att exploatera jorden så att dessa naturkatastrofer uppkommer. Man borde skydda naturen mer för att själv kunna leva. Kan människan lära sig av sina misstag och bli mera human mot naturen.
Det samlades in pengar för de drabbade. Vissa utnyttjade detta för sin egen vinning skull, vilket jag kände stark avsky för. Hur kan människorna vara så genomruttna.
15. Att man omigen blev påmind att allt, hela ens tillvaro kan förändras i ett ögonblick.
- 16.** Människan rör inte över naturen, trots vårt kontrollerande högteknologiska samhälle. liten på jorden är människan. Medan vi lever måste vi fatta ett beslut var vi vill tillbringa evigheten, antingen hos Jesus eller i helvetet. Det finns inga garantier i livet, ena dan är du här nästa dag är du borta.
- 17.** Hade jag varit stark nog att klara mig.
18. Nej ingenting
19. Inget svar
- 20.** Inga existentiella frågor väcktes. Fokus och tankarna kring Tsunamin handlade för mig mer om kring ansvarsfrågan. Ur illa det skötts enl. svenska folket samt i samband med KU utfrågningarna där personer inom UD och Regering förefallit tagit sitt ansvar.

3. Har katastrofen påverkat dig som person ?

1. Inte så mycket för jag känner igen som var inblandad. Men det är tragiskt.
2. Inte nämnvärt.
3. Inte nämnvärt men jag tänkte på alla ensamma barn.

4. Ja

5. Inte alls jag är inte rädd att åka till Thailand efter det som hände.

6. Nej

7. Har blivit medveten om att vad som helst kan hända vem som helst var som helst

8. Den har berört mig, men till en viss del har jag inte kunnat ta in allt. Jag hade tur, för jag kände/förlorade ingen anhörig.

9. Det kan jag nog inte påstå, vilket nog mest beror på att jag personligen inte drabbades eller folk i min närhet.

10. Vid själva tillfället för katastrofen så tänkte jag väl på familjen och andra runt omkring. Men nu är det inte så mycket tankar som har med själva katastrofen att göra.

11. Nej inte mycket. Möjligen har mediernas rapportering bidragit med av spe på bilden av beslutsfattarna på olika nivåer. Avskiljda från befolkningen i stort.

12. Nej inte särskilt. Tänker bara på att livet är kort. Man kan inte planera eller alltid välja hur man ska dö.

13. Nej, det har den inte.

14. Nej

15. Nej

16. Nej

17. Nej

18. Nej

19. Nej

20. Nej

4. Gav du pengar till någon hjälporganisation?

1. Ja där jag jobbar extra samlade vi in pengar.

2. Nej

3. I min familj gav vi pengar

4. Jag gav till de större organisationerna

5. Nej

6. Nej

7. Nej

8. Jag kommer inte ihåg, kanske till röda korset.

9. Nej tyvärr inte

10. Gav i Röda Korset, bössor som fanns i stan efter katastrofen.

11. Ja men minns inte vilken. Det var spontant på stan.
12. Ja
13. Jag vi i familjen gav en gemensam summa pengar.
14. Ja, det lilla jag kunde ge.
15. Ja
16. Ja
17. Nej
18. Nej
19. Ja
20. Medlemsavgift då jag under denna tid var medlem i Röda Korset.

5. Ger du mer pengar till olika katastrofer nu än innan tsunamikatastrofen?

1. Nej tyvärr för inga större katastrofer har inträffat sedan dess.
2. Nej
3. Vi har skaffat ett fadderbarn i Indien en flicka.
4. Ja
5. Nej
6. Nej
7. Nej
8. Nej, tyvärr! Eftersom jag anser att jag inte har råd. Men när jag slutar skolan ska jag ge mer.
9. Nej
10. Nej
11. Nej
12. Vet inte riktigt.
13. Nej
14. Nej
15. Nej
16. Nej
17. Nej
18. Nej
19. Nej
20. Nej

6. Hur tyckte du media skötte sig?

1. Helt okej. Det var mycket enskilda tragiska fall. Som man berördes av.
2. De gjorde nog sitt bästa.
3. Både och.
4. Bra
5. Bra
6. Som media alltid sköter sig. Svårt att vara kritisk när det är den enda bilden man vet!
7. Dåligt. Någon journalist hittade på saker för att måla upp det hela ännu värre än det var.
8. Bra!
9. Minns att det tog stor plats i media under rätt lång tid, om vems fel här i Sverige det var att inte hjälpen skickades snabbt nog. Men tror nog att de skötte sig rätt bra, deras uppgift är ju att förmedla vad som händer.
10. Ja de skötte sig bra, men nu hör man inte så mycket längre vilket är synd tycker jag, katastrofer glöms bort förutom runt själva årsdagen.
11. Svårt att säga, i vanlig ordning var det ju en del personfixering. Där olika beslutsfattare rannsakades. Men det resulterade i och för sig i ett annat rannsakades nämligen av Sveriges kris och katastrof beredskap. Så rent spontant tycker jag de skötte sig bra, så till vida att olika brister uppdagades.
12. Bra
13. Det skötte sig bra. Det var genom dem som man fick information. Inte från regeringen.
14. Jag tycker att median skött sig illa. För det första har de gett ut fel information om dem som var saknade eller döda. Median har dessutom gottat sig i detta för att få in mer pengar till sin egen verksamhet.
15. Både bra & dåligt.
16. För mycket exponering gottande i filmsekvenser på döda, sargade, lemlästade kroppar på bästa sändningstid... Pga. av media, blev detta en kollektiv sorg. Ungefär som tidigare Lady Di. Vita människor som råkar illa ut. Medan t.ex. det som hände i Rwanda glömdes bort.
17. Ganska bra.
18. Jag har inte reflekterat över det.
19. Gottade sig lite väl i allt elände.
20. Ingen direkt uppfattning om deras rapportering kring tsunamin.

7. Hur tycker du hjälporganisationerna skötte sitt arbete?

1. Bra, tror jag .
2. Har ingen uppfattning om det.
3. De skötte sig bra .
4. Bra
5. Jag har noll koll på vad de gjorde. Men de gjorde säkert sitt jobb.
6. Bra under de förutsättningar som rådde.
7. Bra, fast folk fick ju vänta på att åka hem och dålig information.
8. Bra, men researrangörerna var bättre.
9. Med tanke på det jag sett och vet tycker jag att de skötte sig efter bästa förmåga. Kan ju inte va så lätt heller att åka ner och hjälpa till med något så.
10. De gjorde ett mycket bra jobb, med tanke på de förhållande som var där och även annars med insamling av pengar och saker.
11. Bra så vitt jag kan bedöma. Alltså givit de förutsättningar de arbetade under .De vill säga sådana som har med beslut och resurser att göra.
12. Bra tror jag.
13. Mycket bra. De svenska lite sent men annars bra.
14. Det lilla jag vet, är att de skötte sig bra med tanke på att de fick så lite stöd av regeringen med mat, mediciner osv. Det kom igång sent med att få folk att ge praktiska grejer annars fungerade det bra.
15. Bra. Till en början trevande, under förklarliga skäl, sedan bra & strukturerat.
16. Bra men mycket prestige, oklarheter i vem/vilka som skulle sköta/ta hand om vilken del & när/hur vilka resurser som skulle sättas in & av vem/vilka.
17. Bra
18. Vet inte men de måste ha skött sig bra för de var snabba att samla in pengar
19. Bra
20. Ingen direkt uppfattning om deras jobb.

8. Tror du kulturella skillnader har betydelse för hur vi uppfattar och hanterar en kris-/katastrofsituation som tsunamin? I så fall på vilka sätt?

1. Ja det tror jag för Thailändare är tydligen otroligt hjälpsamma och godhjärtade.
2. Jag tror att alla hjälpte till efter sin förmåga.
3. Jag tror att de bättre kan hantera kriser för deras samhälle inte har de resurser som vi har. De får mer lita sig på varandra.
4. Svårt att säga.

5. Nej det tror jag inte.

6. Nej

7. Ja. Vi svenskar är mer ovana vid naturkatastrofer och tar det kanske hårdare, när det händer oss.

8. Jag vet inte kanske.

9. Det tror jag, för de flesta här i Sverige är ju områdena som blev drabbade turistmål. Men för de som är bofasta där är det ju deras liv som ställs på ända när det som försörjer sig försvinner.

10. Ja kanske .Om det inom kulturen är så att man har en gemenskap i samhället så kanske det blir en större gemenskap i hanteringen av katastrofer.

11. Ja, på många sätt exempelvis katastrof vana. Något Sverige varit förskonat från.

12. Ja, man är nog förberedd på olika sätt. I vår kultur vill vi inte se döden, inte ens tänka på det. Det är väldigt tabubelagt.

13. Nej det tror jag inte har någon betydelse.

14. Folk som inte är vana att prata om lidande och död får mer panik och kanske också handlingsförlamade. Det är svårare att ta hand om människornas existentiella frågor i kulturer som inte har en vardaglig tro där man möter döden som en del av livet. De kulturer som lever nära varandra som har en stor medmänsklighet och tro som hjälper dem i svåra situationer har lättare att kunna hantera katastrofer.

15. Ja absolut!

16. Se fråga 6 om t.ex. Rwanda. Inte bara kulturella, geografiska med. Generellt & krasst, verkar det som om vita bryr sig om vita, fast de får inte bo för långt bort... Då finns det inget igenkännande eller medkänsla.

17. Nej

18. Ja det tror jag vilken bild man har.

19. Ja, olika stöd fanns i närområdet. Olika vana vid katastrofsituationer.

20. Skall inte göra, det handlar om kommunikation, samordning och organisatoriska frågor. Något som förmodligen brustit i fallet med tsunamin.

1. Tror du religion/religiös tro har betydelse för hur man uppfattar och hanterar en kris-/katastrofsituation som tsunamin? I så fall på vilka sätt?

1. Ja religionerna har ju olika tro om vad som händer efter döden. Så man hanterar lite olika.

2. Nej i lidelse spelar religion igen roll medmänskligheten tar över.

3. Nej jag tror inte religionen har sådan betydelse i början i alla fall. Sedan tror jag att de som har en tro lättare kan hantera sin smärta.

4. Vet inte riktigt men till en viss del, har det säkert betydelse.

5 Nej det tror jag inte..

6. Ja, men svårt att säga på vilket eller vilka sätt! Karma etc.

7. Ja beroende på om man tror på liv efter döden. Men att förlora sina hem tar nog hårdare.

8. Ja det tror jag. Man börjar nog tänka i religiösa banor i en kris situation.

9. Ja, därför att en del religioner kanske uppfattar tsunamin som ett straff från gud/gudar eller liknande.

10. På ett sätt har det kanske det inom vissa religioner kanske det ser som ett straff, Gud straffar befolkningen på nåt vis.

11. Om det handlar om sorgbearbetning, krishantering, förtröstan och så vidare. Är svaret ja men jag tror inte att religion är universellt svar .Sorg hanteras utan Gud.

12. Ja definitivt. Har man en religiös övertygelse, har man en grundtrygghet. För kristna är övertygelsen om ett evigt liv/ett liv efter döden en slags tröst.

13. Nej det tror jag inte har någon betydelse.

14. Det betyder mycket för att möta döden måsten man har något som ger stöd och som ger hopp om ljusare framtid.

15. De som tror på ngn religion, vänder sig nog naturligt till den & söker stöd & kanske förståelse i tron. Jag tror att alla, oavsett tro, eller icke tro söker tröst, styrka & kanske många söker svaret (det eviga) på frågan –varför? De som tror på en religion kanske kan ha lättare att hitta svar, tröst etc. konceptet är på sätt & vis redan skrivet/tillhandahållet. Det fina oavsett tro eller, ej var att de anhöriga kunde uppgå i en gemenskap i Thailändarnas egna seder. Att möta gemenskap, medmänsklighet, att göra en gemensam sak, tillgodogöra sig/dela en sed t.ex. trots kulturella skillnader, tror jag är större tröst, än att tro på samma Gud.

16. Människa mot människa är större & viktigare än att dela religion. Det är vad vi delar med oss av, hur vi är/gör mot varandra som räknas.

17. Nej

18. Ja det tror jag, eftersom man hämtar eller har sin universella symbolik via sin tro.

19. Ja de kan uppfattas som ett straff. Andra har tröst i sin tro i att hantera krisen.

20. Samma svar som ovan dvs. skall inte göra, det handlar om kommunikation, samordning och organisatoriska frågor. Något som förmodligen brustit i fallet med tsunamin.

10. Vilka förväntningar anser du vi kan ha på vårt samhälle när denna typ av katastrof sker?

1. Höga förväntningar.
2. Lite bättre framförhållning , borde vi kunna ha i detta kontrollerande informations samhälle.
3. Jag anser att vi borde kunna ha höga krav eftersom vårt land är rikt jämfört med många länder i Asien.
4. Bättre beredskap borde de ha numera.
5. Att vi får den hjälp vi behöver som de i Thailand fick tillslut.
6. Vi i Sverige skall ha höga förväntningar på våra myndigheter vid liknande händelser tackvare den välorganiserade miljö vi lever i!!!
7. Höga. Vi är vana att bli hjälpta med allt och att bli omhändertagna i Sverige.
8. Att hjälp från regering kommer fortare fram!
9. Jag anser att vi kan förvänta oss att en del kommer dö hur vi än försöker förhindra det. Men att vi framöver nog är mer mentalt förberedda på en liknande händelse och att hjälpen kommer fortare med tanke på all mediabevakning .
10. Att någon reaktion på händelsen ska ske på en gång. T.ex. Att politiker el dylikt gör nåt uttalande om det hänt på en gång.
11. En väl förbered handlingsberedskap.
12. Vet inte riktigt. Har inga förväntningar. Har inte det tankesättet att samhället måste ta hand om mig.
13. Att vi ska kunna agera snabbt gällande hjälparbete.
14. Att det finns organiserad hjälpinsatts, som kommer igång snabbt och som får det de behöver för att hjälpa folket. Att det ska finnas förebyggande insatser tex. att det varnas i god tid innan en kommande katastrofer kommer så att folk, kan sätta sig i säkerhet och att räddningsmanskapet kan förbereda sig för att snabbt komma igång med hjälp.
15. Mycket svårt att i förväg förstå & tillgodose ett kaos en olycka, eller vidden av en naturkatastrof- innan den inträffar/inträffat. Förberedda kan man bara vara till en viss del, ingen katastrof är den andra lik.
16. En slags grundplan borde finnas & vara mera utarbetad inom flera områden & så får den planen utökas allt eftersom & efter det behov som eventuellt skulle kunna uppstå. Inget man kan sia om.
17. Att myndigheterna måste vara redo för sådana situationer.

18. Vi ska kunna ha förväntningar på att samhället kan samla upp hjälp när något sker en katastrof det är samhällets ansvar.

19. Att stötta dels de drabbade medborgarna och stötta de drabbade länderna i regionerna.

20. Att det skall finnas en bra beredskap vilket innebär att regeringen i Sverige får snabb och tillförlitlig information så det därefter kan agera och tar sitt ansvar.

11. Övriga kommentarer?

1. Inga

2. Ingen

3. Inga

4. Inga kommentarer

5. Jag har inget att tillägga

6. Inga

7. Inga

8. Inga

9. Inga

10. Inga

11. Inga

12. Inga

13. Inga

14. Inga

15. Inga

16. Inga

17. Inga

18. Inga

19. Inga

20. Inga